

บทที่ ๒

สาระสำคัญของวรรณกรรมเยาวชนเรื่องในสวนลับ

ในบทนี้จะเป็นการศึกษาถึงโครงสร้างของวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง “ในสวนลับ” ความโดดเด่น ความสำคัญของเรื่องอันควรแก่การนำมาศึกษาวิจัย อันจะนำมาเชื่อมโยงสอดคล้องศึกษากับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้

๒.๑ วรรณกรรม

ความหมายของคำว่า วรรณกรรม และวรรณกรรมเยาวชน คำว่าวรรณกรรมเยาวชน ตรงกับคำว่า Children literature ดังนั้นประการแรกจึงศึกษาถึงความหมายของวรรณกรรม คือ เฉพาะคำว่า literature ก่อน โดย

วรรณกรรม^๑ (literature) หมายถึง

๑) วรรณกรรม วรรณกรรมมีความหมายกว้างๆว่า “งานหนังสือ” เป็นศัพท์ที่สร้างขึ้นจากคำสันสกฤตว่า “วรรณ” หมายถึงตัวหนังสือ (letter) เสียง (sound) และถ้อยคำ (word) “กรรม” หมายถึงผลงาน ความหมายของวรรณกรรมจึงแปลตามตัวได้ว่างานหนังสือ ส่วนศิลปะในการประพันธ์หนังสือเรียกว่า วรรณศิลป์

๒) วรรณคดี “งานหนังสือ” เช่นเดียวกับวรรณกรรม แต่มักใช้กันอย่างมีนัยของการประเมินคำว่า “แต่งดี” อยู่ด้วย วรรณคดีมีคำแปลตามศัพท์ว่า “เรื่องราว” (คดี) ที่สื่อด้วยหนังสือ เสียง หรือถ้อยคำ (วรรณ)

โดยคำว่า วรรณคดี ปรากฏในหนังสือไทยเป็นครั้งแรกในพระราชกฤษฎีกาตั้งวรรณคดีสโมสร ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๗ แต่ไม่ได้กำหนดว่าวรรณคดีคืออะไร

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย, (กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๕), หน้า ๒๔๑-๒๔๓.

เพียงแต่กำหนดหนังสือ ๕ ประเภท คือ กวีนิพนธ์ ละครไทย นิทาน ละครพูด และอธิบาย (essay) เป็นหนังสือที่ควรพิจารณาให้ได้รับการยกย่อง หนังสือใดจะเป็นหนังสือดีต้องมีคุณลักษณะดังนี้

๑) เป็นเรื่องที่ดี สาธารณชนอ่านได้โดยไม่เสียประโยชน์

๒) ใช้วิธีเรียบเรียงอย่างใดก็ตาม แต่ต้องให้เป็นภาษาไทยอันดี

พระยาอนุมานราชชน อธิบายเพิ่มเติมว่า “หนังสือที่แต่งขึ้นและเขียนตีพิมพ์เป็นเรื่องแล้ว ย่อมเรียกได้ว่า วรรณคดี แต่หนังสือที่วรรณคดีสโมสรยกย่องสมควรได้รับประโยชน์ คือหนังสือที่มีลักษณะที่กำหนดเงื่อนไขไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น ส่วนหนังสืออื่นๆซึ่งไม่เข้าอยู่ในข่ายแห่งข้อความในพระราชกฤษฎีกา ก็ต้องถือว่าเป็นวรรณคดีด้วยเหมือนกัน” ความหมายของคำว่าวรรณคดี และวรรณกรรม อาจจำแนกได้เป็นความหมายในแง่ลักษณะและจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์กับความหมายในแง่คุณค่า ดังนี้^๒

๑) ความหมายของวรรณคดี และวรรณกรรมในแง่ลักษณะและจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์

วรรณคดี หรือวรรณกรรม เป็นคำที่ใช้แทนกันได้ มีความหมายกว้างๆ หมายถึงงานประพันธ์ที่ผู้แต่งแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาอย่างมีศิลปะ โดยใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอดหมายรวมถึงที่เป็นลายลักษณ์ และที่จดจำสืบทอดกันมาซึ่งเรียกว่า มุขปาฐะ ผู้แต่งคนใดสามารถเลือกสรรถ้อยคำที่สื่ออารมณ์ ความคิด ความรู้สึก ให้ผู้อ่านผู้ฟังรับรู้ได้ใกล้เคียงกับจินตนาการของตน แสดงว่าผู้แต่งคนนั้นมีศิลปะในการถ่ายทอด และงานประพันธ์ดังกล่าวก็จะได้รับการยอมรับจากผู้ฟังในวงกว้าง และเป็นระยะเวลายาวนาน

๒) ความหมายของวรรณคดีและวรรณกรรมในแง่คุณค่า

วรรณคดี หมายถึง งานประพันธ์ที่มีคุณค่า ส่วนหนึ่งเพราะเป็นหนังสือที่เป็นบันทึกความรู้สึกนึกคิดของคนโบราณซึ่งมีคุณค่าควรศึกษา อีกส่วนหนึ่งเพราะเป็นหนังสือที่แต่งดีมีวรรณศิลป์ด้วย ได้พิสูจน์คุณค่าแล้วด้วยกาลเวลา และความนิยมของผู้อ่าน โดยทั่วไปมักเรียกว่าวรรณคดีโบราณ ถ้าเป็นงานประพันธ์เก่าที่สร้างขึ้นในหมู่บ้านท้องถิ่นหนึ่งๆ จะเรียกว่าวรรณคดีท้องถิ่น วรรณคดีโบราณ ถ้าเป็นงานประพันธ์เก่าที่สร้างขึ้นในหมู่บ้านท้องถิ่นหนึ่งๆ จะเรียกว่าวรรณคดีท้องถิ่น วรรณคดีโบราณเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ

^๒ อ้างแล้ว.

จึงมีคุณค่าเสมือนเป็นมรดกที่ท่านได้ฝากไว้ให้ชนรุ่นหลัง จึงมักเรียกวรรณคดีโบราณในแง่การประเมินค่าว่าวรรณคดีมรดก

วรรณกรรมหมายถึงงานประพันธ์ร่วมสมัยที่มีคุณค่า ส่วนหนึ่งเพราะการสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของผู้คนในสังคม อีกส่วนหนึ่งเพราะเป็นหนังสือที่แต่งดีมีวรรณศิลป์ด้วย โดยทั่วไปมักเรียกว่า วรรณกรรมปัจจุบัน ถ้าเป็นงานร่วมสมัยที่สร้างสรรค์ในหมู่วรรณกรรมท้องถิ่น หนึ่งๆจะเรียกว่า วรรณกรรมท้องถิ่น

๓) เอกสารข้อมูล ข้อเขียนที่มีลักษณะเป็นคำอธิบาย คำแนะนำ ซึ่งให้ข้อเท็จจริงหรืออธิบายวิธีการใช้เครื่องมือ หรือเอกสารที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าวิจัย เป็นต้น

จะพบว่า ความหมายของวรรณกรรมมีขอบเขตที่กว้างมาก ในงานวรรณกรรมสำหรับเยาวชนนั้น มักจะไม่พบการแบ่งแยกประเภทมากนักเหมือนวรรณกรรมทั่วไป เมื่อเป็นงานประพันธ์ที่สร้างขึ้นสำหรับกลุ่มเยาวชนมักถูกเรียกรวมว่า เป็นวรรณกรรมเยาวชนไปหมด หากจะมีแยกชัดโดยลักษณะการแต่งเช่น นิทาน ที่ต่างไปชัดเจน ซึ่งรูปแบบของวรรณกรรมเยาวชนเรื่องนี้ดูจะคล้ายนิยามของงานสองคำนี้ คือบันเทิงคดี และนิยาย

บันเทิงคดี (fiction) หมายถึง วรรณกรรมประเภทจินตนาการที่แต่งขึ้น โดยปกติจะเป็นร้อยแก้ว บันเทิงคดีไม่ครอบคลุมถึงกวีนิพนธ์ และบทละคร ถึงแม้ว่างานทั้ง ๒ ประเภทนี้จะมีรูปแบบเป็นบันเทิงคดี เพราะจะต้องสร้างหรือประดิษฐ์ขึ้น แต่ในปัจจุบัน คำว่าบันเทิงคดีโดยทั่วไปหมายถึง นวนิยาย เรื่องสั้นที่แต่งขึ้นทำนองเดียวกันนี้^๓

นวนิยาย (novel) หมายถึง บันเทิงคดีร้อยแก้วขนาดยาว นำเสนอเหตุการณ์สถานการณ์ สถานที่ และตัวละครที่มีพฤติกรรมและเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆที่ผู้เขียนสามารถโน้มน้าวให้ผู้อ่านคล้อยตามว่าเป็นประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นจริงได้ ทั้งนี้เพราะบทบาทสำคัญประการหนึ่งของนวนิยาย คือการเป็นกระจกสะท้อนแง่มุมต่างๆของสังคม^๔

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๑.

^๔ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย, (กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๒), หน้า ๒๓๑.

นวนิยายในประเทศอังกฤษยุคต้นๆ แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท^๕ คือ

๑) นวนิยายเร้าอารมณ์ (sentimental novel) มุ่งเร้าอารมณ์ผู้อ่านให้หวั่นไหว

๒) นวนิยายชีวิตเสเพล (Picaresque novel) แสดงถึงการผจญภัยของหนุ่มเสเพลเจ้าเสน่ห์

๓) นวนิยายสั่งสอนศีลธรรม (Didactic novel) มุ่งอบรมสั่งสอนศีลธรรม

๔) นวนิยายกอธิก (Gothic novel) มีเนื้อเรื่องลึกลับ น่าสะพรึงกลัว

วรรณกรรมเยาวชน เป็นคำที่ประกอบขึ้นระหว่างคำว่า วรรณกรรม และคำว่าเยาวชน (Children + literature) ดังนั้นวรรณกรรมเยาวชนเรื่องในสวนลับนี้ คืองานวรรณกรรมชิ้นหนึ่งที่มีลักษณะของนวนิยาย แต่เป็นงานที่เขียนขึ้นสำหรับเยาวชน จัดได้ว่าเป็นบันเทิงคดีอย่างหนึ่ง มีเนื้อหาให้ข้อคิดในการใช้ชีวิตเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้น

วรรณกรรมนี้เป็นวรรณกรรมที่สร้างขึ้นโดยผู้ประพันธ์ชาวตะวันตก โดยเป็นวรรณกรรมสำหรับเยาวชน ซึ่งเนื้อหาของวรรณกรรมที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกคล้อยตามเนื่องจากผู้ประพันธ์ได้เขียนบนพื้นฐานความรู้ความชื่นชอบส่วนตัวของผู้ประพันธ์ในแนวทางเกี่ยวกับจิตวิทยา เรื่องของมุมมองทางคริสต์ศาสนวิทยาซึ่งมีความเป็นเหตุเป็นผล และการสร้างสัญลักษณ์เข้าไปในเนื้อเรื่องจนกลืนไปกับเนื้อหา ทำให้ยังน่าติดตาม อีกทั้งเป็นเรื่องที่อ่านสบาย ให้กำลังใจในการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นที่ชื่นชอบของคนทุกวัย และเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่สามารถอ่านได้ทุกวัย

สำหรับวรรณกรรมกับการศึกษาพระพุทธศาสนา เดิมทีนั้น พระพุทธศาสนาในยุคพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงสอนตามบริบทของสังคม พื้นความรู้เดิมของผู้ฟัง จึงทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ ด้วยการสื่อสารที่กระชับ^๖ แต่ในปัจจุบันหากเราจะนำคำสอนยุคสมัยพุทธกาลมาสอนให้คนฟังได้เข้าใจตรงกัน การใช้เรื่องเล่าในการสร้างประสบการณ์ร่วมกัน จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยวรรณกรรมก็สามารถนำมาสร้างประสบการณ์ร่วมเพื่ออธิบายข้อธรรม ความเข้าใจบางอย่างให้เข้าใจตรงกันได้ ดังนี้ การศึกษาวรรณกรรมต่อไป จึงจะเน้นความเข้าใจโครงสร้าง เพื่อที่จะนำมาใช้ศึกษาความเข้าใจกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและการนำไปใช้ต่อไป

^๕ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย, หน้า ๒๓๓.

^๖ ดูรายละเอียดใน แสง จันทรงาม, วิธีการสอนของพระพุทธเจ้า, (กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๔๕.

๒.๒ ความสำคัญ โครงเรื่อง ตัวละคร ฯลฯ

วรรณกรรมชิ้นนี้เป็นเรื่องราวของตัวละครหลักสองตัวซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ มารี และคอลลิน

มารี เลนน็อกซ์ เป็นเด็กผู้หญิงอายุราว ๘ ขวบ อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่ประเทศอินเดีย ครอบครัวนี้เป็นครอบครัวที่มีฐานะชาวอังกฤษ ต้องมาอาศัยในอินเดียด้วยหน้าที่การงาน มารีได้รับการเลี้ยงดูมาแบบตามใจ และไม่มีใครใส่ใจนัก แม้แต่พ่อแม่ของเธอเองก็ไม่อยากที่จะพบหน้าเธอ อีกทั้งมีความรู้สึกว่ามารีเป็นเด็กน่ารังเกียจไร้โรค ด้วยเหตุนี้มารีจึงเป็นเด็กที่เติบโตมาโดยลำพังกับการเลี้ยงดูของสาวใช้ที่เพียงดูแลมารีตามหน้าที่เท่านั้น เวลาต่อมาในประเทศอินเดียถิ่นที่เธออยู่เกิดโรคหิวอดระบาศ ทำให้ผู้คนล้มตายหมด รวมทั้งพ่อแม่ของมารีด้วย เมื่อเหตุการณ์คลี่คลาย เธอก็ถูกพบว่าเหลือตัวเธออยู่เพียงลำพัง จึงถูกส่งไปให้กับลุงของเธอคือมิสเตอร์อาชิบอลด์ คราเวน ผู้ซึ่งอาศัยอยู่ ณ คฤหาสน์มิสเชลเวทในประเทศอังกฤษดูแล โดยมีนายทหารผู้หนึ่งซึ่งจะต้องเดินทางไปยังประเทศอังกฤษเหมือนกันเป็นผู้พาไป

เมื่อมาถึงประเทศอังกฤษ มารีได้สัมผัสกับบรรยากาศของทุ่งมัวร์ที่ซึ่งต่อมามีส่วนช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของมารีเป็นครั้งแรกและเกิดความรู้สึกไม่ประทับใจนัก และสถานที่อาศัยของเธอนั้น เป็นคฤหาสน์หลังใหญ่ที่มีห้องปิดตายมากมาย ไม่มีลักษณะที่เหมาะสมแก่การเป็นที่อาศัยของเด็กเลย แต่ด้วยมารีได้สาวใช้ชื่อมารธาคอยเอาใจใส่ระหว่างที่อยู่คฤหาสน์หลังนี้ ซึ่งมารธาเป็นคนร่าเริง มักจะชวนคุยและมีอิทธิพลชวนให้มารีได้เรียนรู้เริ่มต้นทำสิ่งใหม่ๆ ที่เธอไม่เคยได้ลงทำด้วยตัวเองมาก่อน จากความช่างพูดของมารธา อีกทั้งการได้รับการเลี้ยงดูให้ต้องรับผิดชอบชีวิตของตัวเอง และเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ รอบตัว วันหนึ่งมารีได้ยินเสียงร้องไห้จากห้องๆ หนึ่งทำให้เธอค้นหาและพบที่มาของเสียงว่าเป็นเสียงของเด็กผู้ชายลูกชายของเจ้าของคฤหาสน์คือ คอลลิน คราเวน ซึ่งถูกเลี้ยงแบบปิดซ่อนไว้ ถูกเลี้ยงมาแบบที่เชื่อว่าเป็นผู้ป่วย เป็นโรคที่ไม่มีทางรักษาหาย และต้องตายในไม่ช้า ทำให้เด็กมีนิสัยเกรี้ยวกราด และซึมเศร้า ส่วนตัวมิสเตอร์คราเวนเองก็ตะเวนเดินทางไปเรื่อยๆ เพราะไม่ต้องการเผชิญหน้ากับเรื่องความทรงจำที่คฤหาสน์นี้

ในคฤหาสน์หลังนี้มีสวนลึกลับที่ถูกทิ้งร้างมาถึงสิบปีนับเนื่องจากเจ้าของคฤหาสน์ผูกใจกับการเสียชีวิตของภรรยา รวมทั้งเขาไม่กล้าเผชิญหน้ากับความเจ็บป่วยของลูกชาย อย่างไรก็ตาม เวเธอร์สตาฟฟ์ ผู้ดูแลสวนก็ได้แอบเข้ามาดูแลตลอดมาด้วยความเคารพในตัวคุณผู้หญิงภรรยาเจ้าของคฤหาสน์ จึงทำให้สวนยังคงมีลักษณะของความมีชีวิตอยู่บ้าง เมื่อมารีบังเอิญมาพบ เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ของเธอกับการมีเพื่อน การฟื้นฟูสวนร้างให้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง และชีวิตของเธอก็สดใสขึ้นเรื่อยๆ จากความสนุกสนานในการฟื้นฟูสวนลับ มารีมีความ

เป็นมิตรมากขึ้น เห็นใจ ช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเป็นธรรมชาติ การดีขึ้นของมารีช่วยให้คอลลินก็มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีเช่นกัน จากการที่มารีคอยเล่าเรื่องสนุกในสวนลับแต่ละวันที่เข้าไปผจญภัยกับคิคคอนให้ฟัง จนท้ายที่สุดเป็นแรงบันดาลใจที่คอลลินก็เริ่มมีชีวิตชีวาและเลือกที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง พยายามออกมาเปลี่ยนบรรยากาศใช้ชีวิตนอกห้อง และมีชีวิตที่ดีขึ้นเรื่อยๆ แต่กระนั้นเด็กาก็ยังคงเก็บสิ่งเหล่านี้ไว้เป็นความลับไม่ให้ผู้ใหญ่รู้จนกระทั่งพ่อของคอลลินกลับมาคลุหาสน้ออีกครั้ง

ในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาความสำคัญและองค์ประกอบโครงสร้างของวรรณกรรม ซึ่งจะทำให้เข้าใจเรื่องราวของวรรณกรรม เพื่อที่จะเห็นชัดถึงคุณค่าอันจะนำมาศึกษาวรรณกรรมต่อไป รวมทั้งเป็นการเพิ่มอรรถรส ความซาบซึ้งของวรรณกรรมในการอ่านอีกด้วย

๒.๒.๑ ความสำคัญ

วรรณกรรมนี้ ประพันธ์โดยผู้ประพันธ์ชาวตะวันตก ชื่อ ฟรานเชส ฮอดจ์สัน เบอร์เนตต์ เนื้อหาของวรรณกรรมมีความน่าสนใจในการนำมาศึกษากับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดังนี้

๑) เป็นวรรณกรรมคลาสสิก (Classical literature) ในที่นี้หมายถึง เป็นวรรณคดีที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณคดีชั้นเลิศ เป็นหนังสือที่แต่งดี ถือเป็นแบบแผนได้ มีคุณค่าสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน^๗ ซึ่งวรรณกรรมเรื่องนี้ประพันธ์ไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ.๒๐๑๑ แต่ยังเป็นที่ยอมรับมีการพิมพ์ซ้ำเรื่อยมา แม้ในฉบับไทยเองก็มีการพิมพ์ซ้ำของสำนักพิมพ์หลายครั้ง และมีสำนวนแปลสองสำนวนด้วยกัน ปัจจุบันได้รับการตีพิมพ์ซ้ำเป็นหมวดชุดวรรณกรรมสะสมชุด All time favourite ซึ่งตีพิมพ์ในปี พ.ศ.๒๕๕๓ เป็นที่ยอมรับในการนำมาเป็นสื่อสำหรับวิจารณ์วรรณกรรมแง่มุมต่างๆ โดยเฉพาะในต่างประเทศ พบเห็นได้จากข้อมูลสื่อคู่มือการวิจารณ์ทางออนไลน์ เนื่องจากว่าถูกจัดให้อยู่ในการศึกษาวรรณกรรมวิจารณ์ และเป็นหนังสือที่อยู่ในชุดแนะนำหนังสือน่าอ่านร้อยเล่มเพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองอีกด้วย

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า๑๑๒.

^๘ วรรณกรรมเรื่องนี้ตีพิมพ์ครั้งแรกโดยสำนักแปลของแก้วคำทิพย์ ไชย ในปี พ.ศ.๒๕๒๑ และต่อมาได้มีการแปลอีกสำนวนโดยเนืองน้อย ศรัทธา ในปี พ.ศ.๒๕๓๕ โดยสำนักพิมพ์แพรวเยาวชน ในการพิมพ์ครั้งนั้นใช้ชื่อว่า “ในสวนศรี” และต่อมาเปลี่ยนชื่อให้ตรงกับสำนวนต้นฉบับว่า “ในสวนลับ”.

^๙ Nick Rennison, **100 Must-Read Life-Changing books**, (London: A&C Black Publishers Limited, 2008), pp. 8-9.

๒) มีความคล้ายคลึงความจริง^{๑๑} (verisimilitude) คือ ความคล้ายคลึงกับความจริง โดยทั่วไปใช้หมายถึงงานเขียนที่มีลักษณะที่ยอมรับตามสัญลักษณ์นิยม ว่าเหมือนชีวิตจริง และใช้ในการวิจารณ์เพื่อแสดงให้เห็นระดับขั้นที่นักเขียนสามารถสร้างสรรคงานเขียนของตนให้ดูราวกับเป็นจริง จะเห็นได้จากการที่ผู้ประพันธ์ใส่ฉาก อารมณ์ ลักษณะเฉพาะของตัวละครได้เหมือนกับเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น การแสดงออกในความโกรธ ความสอพลอคลั่งกับชีวิต นี่จึงเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำความเข้าใจและสร้างภาพความเข้าใจพุทธธรรมให้เกิดขึ้นในประสบการณ์ได้

๓) ความเรียบง่ายของภาษาที่ใช้ ผู้ประพันธ์ใช้ภาษาที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน แต่แสดงออกได้ชัดเจนถึงการสร้างอารมณ์ของตัวละคร สร้างความคล้อยตามให้ผู้อ่านติดตามอย่างเป็นธรรมชาติ

๔) ได้รับรางวัล ซึ่งรางวัลนี้เป็นรางวัลที่ไม่ได้มีขึ้นช่วงที่ผู้ประพันธ์ยังมีชีวิตอยู่ เนื่องจาก รางวัลที่ตัดสินเกิดจากการตัดสินจากคุณภาพของผลงาน คือ รางวัล Lewis Carroll Shelf Award ในปีพ.ศ.๒๕๐๒ รางวัลนี้พิจารณามอบรางวัลให้กับงานวรรณกรรมที่มีลักษณะร่วมสมัย แสดงออกถึงความเจ็บปวดของการประพันธ์ ลีลาการใช้สัญลักษณ์ในวรรณกรรม ดังนั้นการที่วรรณกรรมได้รับรางวัล ยังเป็นการรับรองคุณค่าของงาน และหากศึกษางานที่ได้รับรางวัลนี้ จะพบว่างานต่าง ๆ นั้น ยังคงเป็นที่นิยมอยู่ในปัจจุบัน

๕) เป็นนวนิยายจิตวิทยา (Psychological novel) คือนวนิยายประเภทหนึ่ง มีเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับจิตใจ อารมณ์ และจิตวิญญาณของตัวละคร และเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ตัวละครมากกว่าโครงเรื่อง หรือเหตุการณ์ คือไม่เพียงแต่เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น แต่จะเน้นการสร้างลักษณะนิสัย พฤติกรรม และโลกภายในจิตใจของตัวละคร^{๑๒} โดยวรรณกรรมนี้มีผู้นำไปศึกษาเชิงวิชาการกับหลักทฤษฎีจิตวิทยาของคาร์ล จุง ชื่อ THE SECRET GARDEN: Temenos for Individuation^{๑๓} โดย Margaret Eileen Meredith นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังอาศัยแทรกแนวคิดการตีความทางคริสต์เตียนวิทยา และแนวคิดเชิงบวก (Christian Science and New thought) เข้ากับเนื้อหาของวรรณกรรมโดยไม่มีการใช้สำนวนอะไรที่บ่งชี้ว่าเป็นแนวคิดที่แฝงอยู่ ยิ่งทำให้งานวรรณกรรมที่เรียบง่ายเช่นนี้ มีค่ายิ่งในการนำมาศึกษาเชิงวิชาการ และอีกทั้งได้อรรถรส

^{๑๑} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย, (กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๕), หน้า ๔๖๓.

^{๑๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔๔.

^{๑๒} Journal Jung at Heart, vol. 42-48.

ในการอ่าน เนื่องจากการสอดแทรกเนื้อหาที่แฝงลงไป ทำให้เรื่องราวแม้ใช้สำนวนการเล่าที่เรียบง่าย แต่เป็นเหตุผล เราอารมณ์ผู้อ่านให้คล้อยตามได้ง่าย

๖) ช่วยยืนยันได้ว่าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นสากล^{๑๓} โดยเนื้อหาคำสอนทั้งแนวทางคิดและปฏิบัติของพระพุทธศาสนานั้นเป็นกลางๆ ไม่อิงกับกลุ่มเหล่า พรรคพวก แม้แต่ตัวพระพุทธศาสนาเอง ดังนั้นการที่เนื้อหาของวรรณกรรมมีการนำความรู้ทางคริสต์เตียนวิทยามาเป็นฐานในการเขียนด้วย จึงทำให้การศึกษาหลักพุทธธรรมในวรรณกรรมฯ ยิ่งต้องชัดเจนถึงเนื้อหา ชัดเจนในข้อธรรมมากขึ้น และนำไปสู่ความเข้าใจรูปแบบความเชื่อที่ต่างกัน ในชีวิตประจำวันที่เหมือนกันเป็นอย่างไร

๗) ชีวิตประวัติของผู้ประพันธ์ มีความคล้ายคลึงกับตัวละครหลัก คือเป็นชาวอังกฤษ และหลังจากที่สูญเสียบิดาแต่เล็ก ครอบครัวลำบากเพราะขณะเดียวกันนั้น ก็เกิดภาวะเศรษฐกิจและสงครามทำให้ธุรกิจครอบครัวมีปัญหา และต้องขายกิจการย้ายถิ่นฐานจากอังกฤษไปต่ออเมริกา^{๑๔} การที่ผู้ประพันธ์เองประสบความขัดข้องน่าจะเป็นจุดที่ทำให้เรื่องที่ถ่ายทอดออกมาสื่อภาพของอารมณ์ความคับข้องใจของตัวละครได้ดี

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดการใช้การวิจารณ์วรรณกรรมแนวใหม่ (new criticism) คือการวิจารณ์ที่มุ่งศึกษาเฉพาะตัวงานวรรณกรรม ด้วยการวิเคราะห์อย่างละเอียด โดยไม่พิจารณาวิธีความคิดของผู้แต่ง ไม่สนใจแหล่งข้อมูลภูมิหลังของความคิด ตลอดจนความหมายทางสังคมและการเมือง การวิจารณ์ในลักษณะนี้เป็นขบวนการวิจารณ์ที่พัฒนาขึ้นในทศวรรษ ค.ศ.๑๙๒๐ ในสหรัฐอเมริกาเป็นส่วนใหญ่ เป็นการวิจารณ์แนวใหม่นี้มุ่งไปที่คุณค่าของตัวงาน และประเมินผลออกมาอย่างตรงไปตรงมา วิเคราะห์โดยละเอียดถึงความสัมพันธ์ระหว่างคำ ภาพลักษณ์ และสัญลักษณ์ ถือเป็นวิจารณ์ในลักษณะกาวิตัย (objective criticism) สิ่งที่น่าสนใจคือการแฝงนัยปฏิทรรศน์ กระบวนจินตภาพ อุปลักษณ์ และสัญลักษณ์^{๑๕}

^{๑๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล, (กรุงเทพฯ: ธรรมสภา, ๒๕๕๑), หน้า ๑๔-๑๖.

^{๑๔} ฟรานเซส ฮอดจสัน เบอร์เนตต์, ในสวนลับ, (กรุงเทพฯ: แพรียวเยาวชน, ๒๕๕๓), เกี่ยวกับผู้เขียน.

^{๑๕} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย, หน้า ๒๘๔.

๒.๒.๒ แก่นของเรื่อง คำโครงเรื่อง มุมมอง

๑) แก่นของเรื่อง

แก่นของเรื่อง (Theme) มักสับสนกับคำโครงเรื่อง (plot) แก่นคือเนื้อหาของนวนิยาย เช่น การคบชู้ การแก้แค้น การปล้นรถไฟ ตามธรรมดาแก่นเรื่องสามารถอธิบายได้ด้วยคำๆเดียว หรืออย่างน้อยที่สุด แค่ประโยคเดียว ส่วนคำโครงเรื่อง (plot) คือเหตุการณ์ในท้องเรื่องและต้องใช้ถ้อยคำมากกว่า^{๑๖} โดยความคิดหลักของเรื่อง หรือสาร ที่แสดงนัยไว้ในงานประพันธ์ ผู้เขียนมักจะไม่ได้แสดงแก่นของเรื่องไว้ตรงๆ แก่นเรื่องจะเป็นความคิดเชิงนามธรรมที่แสดงผ่านภาพลักษณ์ พฤติกรรม ตัวละคร และสัญลักษณ์ ทั้งต้องตีความโดยผู้อ่านหรือผู้ชมอีกด้วย แก่นเรื่องต่างไปจากเนื้อเรื่อง เป็นการวิจารณ์ การสังเกตการณ์ หรือความหยั่งรู้ในเนื้อหา ตัวอย่างเช่น เนื้อเรื่องของบทกวีอาจจะเกี่ยวข้องกับดอกไม้ แต่แก่นเรื่องจะเป็นการวิจารณ์ธรรมชาติของการดำรงคงอยู่ซึ่งร่วงโรยไปอย่างรวดเร็ว เหมือนดอกไม้ แก่นเรื่องไม่ได้ปรากฏในงานทุกชนิด^{๑๗}

เพอร์ไอร์แลนด์^{๑๘} เสนอแนะว่า การแสวงหาแก่นเรื่องนั้น ไม่มีวิธีที่กำหนดแน่นอน นอกจากจะอาศัยประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ของผู้อ่านประกอบ แต่ในบางครั้ง ก็อาจตั้งเป็นรูปคำถามเพื่อนำความคิดในการแสวงหาแก่นเรื่องได้ ดังเช่น

- ตัวเอกของเรื่องเปลี่ยนความคิดและวิถีชีวิตของเขาเพราะอะไร
- เรื่องนี้มีปัญหาขัดแย้งสำคัญอะไร ผลเป็นอย่างไร

ในวรรณกรรมนี้ แก่นของเรื่อง คือ

(๑) การเกิดขึ้นของปาฏิหาริย์ ภายใต้ความเชื่อของคริสต์ธรรมที่ว่าพระเจ้าอยู่ในทุกหนทุกแห่ง และในเรื่องก็แทรกความรู้สึกลบหล่นต่อปาฏิหาริย์เหล่านั้นด้วย การเล่าถึงคริสต์ธรรม (Christian Science)^{๑๙} ดังพบได้จาก

เสียงของทรมเปิดทอง เป็นการประกาศถึงการเข้าไปสู่สรวงสวรรค์ อันเป็นสัญญาณว่าชีวิตของตัวละครนั้นจะดีขึ้น เพราะสวรรค์นั้นเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นนิรันดร์

^{๑๖} พิมาน แจ่มจรัส, เขียน, (กรุงเทพฯ: แสงดาว, ๒๕๕๐), หน้า ๑๘๑.

^{๑๗} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย, หน้า ๔๓๖-๔๓๗.

^{๑๘} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย, หน้า ๕๘.

^{๑๙} พจนานุกรม Wikipedia คำค้นหา Christian Science [ออนไลน์] ที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Christian_Science [๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖].

“เธอช่วยเปิดหน้าต่างให้ฉันหน่อยสิ!” เด็กชายบอก(คอลลิน) “เราอาจจะได้ยินเสียง
ทรมเปิดทองของเทพธิดาแห่งฤดูใบไม้ผลิก็ได้”^{๒๐}

ความเชื่อเกี่ยวกับสวรรค์หมายถึงการมีชีวิตที่เป็นอมตะ ในที่นี้คือการที่คอลลินจะไม่เป็น
อะไรและมีสุขภาพที่ดี

“...อากาศบริสุทธิ์ซาบซ่าไปตามสายเลือดของเขา ทำให้เขาแข็งแรง ทำให้รู้สึกได้ว่าจะมี
อายุยืน อยู่ไปอีกนานเท่าอนันต์ทีเดียว...”^{๒๑}

สวนลับ เป็นแนวคิดมาจากเรื่องสวนอีเดนในศาสนาคริสต์ สวนลับเป็นแกนเรื่อง
ทั้งหมดที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของตัวละครหลัก รวมถึงเป็นอิทธิพลที่ทำให้เจ้าของ
คฤหาสน์มีสเตอร์อาร์ชีบอลด์ คราเวนได้รับความทุกข์ทรมานในช่วงต้น

พิธีศีลมหาสนิทศักดิ์สิทธิ์ (Eucharist, Holy Communication) ซึ่งเป็นการระลึกถึง
การที่พระเยซูได้ไถ่บาปด้วยเลือดเนื้อ^{๒๒} ในวรรณกรรมช่วงเปลี่ยนแปลงของจิตตาสภาพของ
โรกระบาดทำให้เธอต้องสูญเสีย และให้ภาพของการเริ่มเข้าอยู่ในพระคริสต์ และจะมีชีวิตใหม่
ด้วยสัญลักษณ์ของการแทนการกินขนมปังและเหล้าองุ่นในพิธีอันเป็นการระลึกถึงพระเยซู ดังนั้น
เรื่องตอนหนึ่งว่า

เด็กหญิงหิบบขนมปังจืดเกี่ยวกินไปสองสามคำ ด้วยความกระหายน้ำ แก้วเหล้าองุ่น
เกือบเต็มแก้วที่อยู่ใกล้มือดื่มเข้าไป... แก่ไม่รู้ว่ามันแรงแค่ไหน ไม่นานนักเหล้าองุ่นแก้วนั้น ทำ
ให้เด็กหญิงง่วงนอนมาก แก่จึงกลับห้องไป... มาริส์มัวลงนอนบนเตียง ไม่รู้ความอะไรทั้งสิ้น
ต่อมาอีกเป็นเวลานาน^{๒๓}

การปรากฏขึ้นของงู ในความเชื่อของคริสต์ศาสนา งูเป็นสัญลักษณ์ของการไม่เชื่อฟัง
พระเจ้า^{๒๔} การทำพลาดจากเป้าหมายที่พระเจ้ากำหนด ซึ่งทำให้มนุษย์มีบาปติดตัวโดยกำเนิด ซึ่ง

^{๒๐} ฟรานเชส สอดจ์สัน เบอร์เนตต์, ในสวนลับ, หน้า ๒๐๕.

^{๒๑} เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๐๕.

^{๒๒} พจนานุกรม Wikipedia คำค้นหา “พิธีศีลมหาสนิท” [ออนไลน์] ที่มา: <http://th.wikipedia.org/wiki/พิธีศีลมหาสนิทศักดิ์สิทธิ์> [๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗].

^{๒๓} ฟรานเชส สอดจ์สัน เบอร์เนตต์, ในสวนลับ, หน้า ๕.

^{๒๔} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ปฐมกาล ๓: ๑-๒๔.

ในเรื่องส่วนนี้จะไม่อาจจะทำอันตรายมิได้เนื่องจากมารีได้รับการเกิดใหม่แล้ว^{๒๕} จึงรอดพ้นจากอันตราย

แกเห็นงูเล็กๆตัวหนึ่งกำลังเลื้อย... เด็กหญิงไม่ตกใจเพราะรู้ว่ามันเป็นงูตัวน้อยที่ไม่มีพิษมีภัยอะไร และจะไม่ทำร้ายแก ทำทางของมันเหมือนอยากจะรีบออกไปให้พ้นจากห้องนั้น มันเลื้อยลอดใต้บานประตูออกไปแล้ว^{๒๖}

(๒) **ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพและทัศนคติในจิตใจ** โดยเป็นความเชื่อของลักษณะของแนวคิด New thought และ Christian Science ที่หากว่าคนเรามีทัศนคติการใช้ชีวิตแง่บวกแล้ว บุคคลนั้นย่อมจะพบประสบแต่เหตุที่ดีเสมอ ในที่นี้เมื่อมิสเตอร์คราเวนมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการตายของภรรยา และไม่ว่านานเท่าไรก็ยังเก็บความรู้สึกที่ไม่ดีไว้อยู่ก็มีผลให้ทัศนคติต่อสิ่งรอบๆตัวจึงแย่ตามไปด้วย บรรยากาศรอบๆอิมคริมไปเสียหมด แม้แต่ลูกชายของเขาเอง มิสเตอร์คราเวนก็ไม่อยากที่จะพบหน้า ในทางกลับกัน เมื่อมารีเปลี่ยนแปลงทัศนคติของชีวิตในทางที่ดีขึ้น มีชีวิตชีวา ก็พลอยทำให้รอบๆตัวมีชีวิตชีวาขึ้น ทั้งตัวคอลลิน และส่งผลต่อไปจนถึงมิสเตอร์คราเวนด้วย

(๓) **ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ที่ดี**

ผู้ประพันธ์ได้เริ่มสร้างความแตกต่างของสถานที่กับลักษณะตัวละครในส่วนแรกเห็นได้จากการสร้างบริบทแวดล้อมของประเทศอินเดีย และประเทศอังกฤษ โดยประเทศอินเดียตัวละครหลักมีความเป็นอยู่ที่ไม่ได้รับการใส่ใจจากคนรอบข้าง รวมทั้งไม่เป็นที่ปรารถนา ทำให้มารีมีลักษณะก้าวร้าว แม้จะมีพร้อมทุกอย่าง แต่ก็ขาดคุณค่าของชีวิตไป ทำให้ขาดความนับถือตัวเอง ส่วนในประเทศอังกฤษ เธอมีอิสระในชีวิตมากขึ้น เรียนรู้ที่จะรับผิดชอบและดูแลชีวิตตนเอง ยิ่งการค้นหาลักษณะเปลี่ยนแปลงสวนลับ ทำให้ชีวิตเธอมีการนับถือตนเองมากขึ้น เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ร่างกายก็แข็งแรงสมบูรณ์ การพัฒนาของตัวละครหลักมารี ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ดีของตัวละครอีกหลายตัว ในที่นี้ผู้เขียนสร้างเงื่อนไขภายนอกให้ตัวละครมีความพร้อมทำให้การเปลี่ยนแปลงของตัวละครนี้ จะอิงกับเงื่อนไขภายในจิตใจอย่างชัดเจน

(๔) **ความจำเป็นของมิตรภาพ**

ตัวละครหลักทั้งสองตัว คือมารีและคอลลิน ต่างเป็นเด็กที่พ่อแม่ไม่ใส่ใจ ถูกตัดสินว่ามีอาการป่วย อยู่บนพื้นฐานของการมีทัศนคติแง่ลบจากคนรอบข้างตลอดเวลา ทั้งสองถูกทิ้งให้

^{๒๕} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ๒ โครินธ์ ๕:๑๗.

^{๒๖} ฟรานเซส ฮอดจสัน เบอร์เนตต์, ในสวนลับ, หน้า ๖.

อยู่อย่างโดดเดี่ยวไม่มีเพื่อน และนี่เป็นสาเหตุของความเห็นแก่ตัว ก้าวร้าว มองโลกในแง่ร้าย ซึ่งผู้ประพันธ์ได้สร้างตัวละครที่ต่างออกไป คือเด็กคนที่แม่เป็นเด็กที่เติบโตมาในครอบครัวที่ฐานะไม่ดี ไม่ได้มั่งคั่ง แต่แวดล้อมด้วยความรักจากแม่และพี่น้อง ทำให้เป็นเด็กชายที่มีชีวิตราวกับเป็นทูตสวรรค์ตัวน้อย มีชีวิตชีวา ร่าเริง ตัวละครเด็กคนนี้的朋友มารีที่จุดประกายให้มารีเกิดการใช้ชีวิตที่เปิดกว้าง เป็นมิตร เกิดการค้นหาพญากุญแจในสวนลับร่วมกัน และพาตัวละครอื่นๆ ให้มีชีวิตที่ดีขึ้นตาม

(๕) การใช้สัญลักษณ์

สัญลักษณ์และสัญลักษณ์นิยม (Symbol and Symbolism)^{๒๓} หมายถึง สิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตซึ่งเป็นตัวแทนหรือสิ่งแทนของอีกสิ่งหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ตราหมีคือสัญลักษณ์ของความยุติธรรม

การกระทำและท่าทางอาจจะเป็นสัญลักษณ์ได้ เช่น มือที่กำแน่นเป็นสัญลักษณ์ของความก้าวร้าว

สัญลักษณ์ทางวรรณกรรมผสมผสานจินตภาพกับมโนภาพ (concept) (“คำ” ก็เป็นสัญลักษณ์ชนิดหนึ่ง) สัญลักษณ์อาจเป็นที่รู้จักทั่วไปหรือเป็นส่วนตัว เป็นสากลหรือเฉพาะแห่ง ยังมีสัญลักษณ์ประเภทที่เรียกว่าเหนือเหตุผล (transcendental) สัญลักษณ์ประเภทนี้ใช้จินตภาพที่เป็นรูปธรรมเป็นสัญลักษณ์แทนโลกในอุดมคติสากลซึ่งคงปรากฏในวลีนีโอเพลโตนิกันไฟเราะของบราวน์ว่า “ดวงอาทิตย์เองนั้นเป็นภาพลวงอันมืดมิด และแสงสว่างเป็นเพียงเงาของพระเจ้าเป็นเจ้า”

นกروبบิน เป็นสิ่งแรกที่เป็นเพื่อนของมารี แม้ว่ามารีรำหามีความเป็นมิตรกับมารีแต่แรก แต่ความเป็นเพื่อนที่ปรากฏชัดสัมพันธไมตรีคือนกروبบิน

นกตัวนี้ไม่เหมือนนกที่เคยเห็นในประเทศอินเดียเลย เด็กหญิงรู้สึกถูกชะตากับมันอย่างยิ่งนึกในใจว่าจะมีโอกาสได้เห็นมันอีกหรือไม่หนอ^{๒๔}

เป็นสิ่งที่ช่วยให้มารีได้ทบทวนตัวเอง ตระหนักถึงความเหงาและมิตรภาพ

คุณหนูมารีก้าวเข้าไปอีกก้าวหนึ่ง มองดูนกروبบินช่างรู้อย่างตั้งอกตั้งใจ
“ขึ้นก็เหงา” แสบอก

^{๒๓} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย, หน้า ๔๒๓.

^{๒๔} ฟรานเซส ฮอดจสัน เบอร์เนตต์, ในสวนลับ, หน้า ๓๖.

เด็กหญิงไม่เคยรู้มาก่อนว่าความเหงาเป็นอย่างไรหนึ่งในบรรดาหลายๆสิ่งที่ทำให้แก่เป็นเด็กบูดบึ้ง เจ้าอารมณ์ หงุดหงิดง่าย โกรธง่าย แกดูเหมือนจะรู้ตัวเมื่อแกมองคุณกร็อบบิ้น และนกร็อบบิ้นก็มองดูแก^{๒๙}

นกร็อบบิ้นเป็นตัวแทนของความอ่อนโยนของธรรมชาติ และความเป็นอิสระ เป็นมิตรภาพแรกที่มารีได้รับ และเป็นจุดเริ่มต้นให้มารีมีความเชื่อมโยงที่ดีเป็นส่วนหนึ่งของทุ่งมัวร์ และสวนลับดังปรากฏในเนื้อเรื่องบทที่ ๑๕ การสร้างรัง

ดอกกุหลาบ ถูกกล่าวถึงแทนลักษณะของโลกา คราเวนที่เสียชีวิตจากการตกกิ่งไม้ในสวนกุหลาบแทนการมีอยู่ของเธอ และเมื่อสวนลับถูกค้นพบ ต้นกุหลาบก็ยังคงมีชีวิตอยู่ กุหลาบที่เกิดขึ้นใหม่ในสวนเสมือนตัวแทนของแม่ที่คอยเฝ้าดูลูก

รูปภาพของโลกา คราเวน รูปถูกซ่อนอยู่ใต้มันกุหลาบ^{๓๐} เป็นการสร้างความเชื่อมต่อระหว่างโลกาและกุหลาบที่ถูกซ่อนไว้จนกระทั่งตอนท้ายของเรื่องที่ทุกอย่างคลี่คลาย คอลลินเสมือนได้รับการเกิดใหม่อีกครั้ง

๓) โครงสร้าง คำโครงเรื่อง

โครงสร้าง (Structure) ของนวนิยายอยู่บนพื้นฐานของความขัดแย้ง (Conflict) ผลที่เกิดขึ้นภายหลังอาจเป็นความสุข ความพึงพอใจ แต่ต้องมาจากปัญหาพื้นฐาน ทั้งนี้ เพื่อให้โครงเรื่องมีการเคลื่อนไหว คนเราย่อมมีความโน้มเอียงที่จะสร้างปัญหาให้แก่ตนเองและผู้อื่น ปัญหาดังกล่าว รวมกับการขยายความและการแก้ไข ทำให้เรื่องมีรสชาติดึงดูดน่าอ่าน ถ้าสาระสำคัญของเรื่องชั้นเยี่ยมอธิบายได้ด้วยคำๆเดียว คำๆนั้นมักเป็นคำที่เศร้าสลด แต่ไม่ได้หมายความว่าเรื่องจะต้องเศร้าเพียงด้านเดียว มันแสดงให้เห็นว่านวนิยายมีขึ้นไม่ได้ถ้าปราศจากข้อขัดแย้ง^{๓๑}

สำหรับความหมายของโครงเรื่อง (plot)^{๓๒} หมายถึง คำโครงของเหตุการณ์ในบทละคร บทกวี หรือนวนิยาย การประมวลสถานการณ์และตัวละครในลักษณะที่ทำให้ผู้ดูหรือผู้อ่านเกิดความกระหายใคร่รู้ และความระทึกใจ เกิดการตั้งคำถามในใจว่า เหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วเกิดขึ้นเพราะสาเหตุใด สิ่งที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร จะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไปและ

^{๒๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.

^{๓๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๖-๑๓๗.

^{๓๑} พิมาน แจ่มจรัส, เขียน, หน้า ๑๘๑.

^{๓๒} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย, หน้า ๓๒๘.

ทำไม ในด้านเวลาโครงเรื่องจะครอบคลุมสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาถึง ๓ ระยะ คือ อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

อาริสโตเติล^{๓๓} ต้องการโครงเรื่องมีลักษณะครบบริบูรณ์ ต้องมีจุดเริ่มต้น จุดกึ่งกลาง และจุดจบ มีเอกภาพ ถ้าส่วนใดส่วนหนึ่งถูกดึงออกไป หรือเปลี่ยนที่ไปส่วนทั้งหมดก็จะขาดความสัมพันธ์กันและได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วย เขาเห็นว่าโครงเรื่องมีความสำคัญไม่น้อยกว่าตัวละคร

อี.เอ็ม.ฟอร์สเตอร์^{๓๔} ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับคำว่าโครงเรื่องอย่างง่าย ๆ ว่าเป็นการเล่าเหตุการณ์โดยเน้นที่สาเหตุของเรื่องราว

สายทิพย์ นุกูล^{๓๕} กล่าวว่า โครงเรื่อง เป็นการลำดับเรื่องของเหตุการณ์ที่ผู้ประพันธ์ผูกขึ้นมา แต่ละเหตุการณ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างเป็นเหตุผล เหตุการณ์หนึ่งส่งผลกระทบให้เกิดอีก เหตุการณ์หนึ่งต่อเนื่องกันไปจนจบเรื่อง โดยแสดงข้อขัดแย้งระหว่างตัวละครกันเอง หรือต่อตัวละครตัวนั้นเอง ในด้านการกระทำ ความคิดในใจตัวละครให้มีเนื้อเรื่องชวนติดตาม

รูปแบบอันจะทำให้เกิดโครงเรื่องที่นำติดตามก็ได้แก่รูปแบบดังนี้

๑) การเปิดเรื่อง คือบทนำเรื่องที่ผู้ประพันธ์จะปูพื้นฐานให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวละคร เหตุการณ์ เวลา สถานที่ เป็นช่วงแนะนำตัวละครในเรื่อง เพื่อเตรียมผู้อ่านให้รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก่อนเรื่องจะดำเนินต่อไป การเปิดเรื่องทำได้หลายวิธี โดยการบรรยาย ไขบทยกลอน สุภาษิต บทสนทนา เปิดด้วยการกระทำของตัวละคร^{๓๖} ในวรรณกรรมเยาวชนเรื่องในสวนลับนี้ ผู้ประพันธ์เปิดเรื่องโดยการบรรยายลักษณะของตัวละครหลักมารี ให้เห็นถึงบุคลิกภาพแวดล้อมที่ดูไม่สมบูรณ์ ไม่ชวนพิสมัย ขัดแย้งกับบุคลิกลักษณะของตัวละครตอนท้ายเรื่องอย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของตัวละครที่เกิดขึ้นในเรื่องนั้นเกิดจากปัจจัยอะไรบ้าง

...แกเป็นเด็กหน้าตบ รูปร่างผอมบาง เส้นผมสีเผือก และสีหน้าบูดบึ้งตลอดเวลา เส้นผมของแกเป็นสีเหลือง หน้าของแกก็เหลือง ทั้งนี้เพราะว่าแกเกิดในประเทศอินเดีย และป่วยไข้อยู่

^{๓๓} อ่างแล้ว.

^{๓๔} อ่างแล้ว.

^{๓๕} สายทิพย์ นุกูล, วรรณกรรมไทยปัจจุบัน, (กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒๓.

^{๓๖} ชูวาสน์(ปะทีปะเสน) ชัยศิลป์วัฒนา, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๓.

เสมอ ไม่โรคใดก็โรคหนึ่ง พ่อของแกมีตำแหน่งงานสังกัดรัฐบาลอังกฤษ ถ้าไม่มีธุระยุ่งก็ป่วย ส่วนแม่ของแกเป็นสตรีงามมาก กิจกรรมที่สนใจคือการไปงานปาร์ตี้ต่างๆ หากความสำราญให้ตัวเองอยู่ท่ามกลางผู้คนในสังคมชั้นสูง เธอไม่ได้อยากมีลูกสาวตัวเล็กแบบบางเลยสักนิดเดียว ดังนั้น พอมารีเกิด แก่ก็ถูกส่งให้อะยาห์(พี่เลี้ยง) คนหนึ่งทันที อะยาห์ถูกสั่งให้เข้าใจดีตั้งแต่ต้นว่า ถ้าหล่อนอยากจะทำให้คุณผู้หญิงของหล่อนพอใจละก็ อย่าให้เธอเห็นลูกได้เป็นดิ^{๓๓}

ตลอดเวลาที่มารีเป็นคนไข้โรค จี้อ่อน น่านเกลียด แกถูกพาตัวหลบพ้นสายตาของแม่เรื่อยมา ... อายุได้หกขวบ แกก็เป็นเจ้านายที่โหดร้ายเห็นแก่ตัวที่สุดอย่างยากจะหาเด็กกรุ่นราวคราวเดียวกันเปรียบได้...

พออายุได้เก้าขวบ ในเช้าวันที่มีอากาศร้อนจัดอย่างน่าสยดสยองวันหนึ่ง แกรู้สึกตัวตื่นขึ้นพร้อมกับความหงุดหงิดยิ่ง...^{๓๔}

๒) การดำเนินเรื่อง เป็นช่วงที่ทำให้ผู้อ่านทราบความคลี่คลายของเรื่องว่าเป็นไปตามลำดับอย่างไรหรือไม่ ซึ่งการดำเนินเรื่องนี้จะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามเรื่องด้วยกลวิธีหลายประการ^{๓๕} ในวรรณกรรมเรื่องนี้ดำเนินเรื่องโดยอาศัยตัวละครหลักสองตัวคือมารีและคอลลิน มีลักษณะต่างๆที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน ตัวละครคลี่คลายพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น และมีส่วนกระทบถึงพัฒนาการของกัน ดังจะกล่าวในส่วนแก่นของเรื่อง

๓) ในการปิดเรื่อง ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกประทับใจเรื่อง ผิดหวังในการติดตามอ่าน ซึ่งการปิดเรื่องก็มีหลายแบบ ซึ่งในเรื่องนี้ เป็นการปิดเรื่องแบบสุขนานุกรรม เป็นการจบแบบสมหวังของตัวละคร โดยที่ตัวละครที่กล่าวถึงในการปิดเรื่องเป็นตัวละครที่มีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงตัวละครหลัก คือ มารี ดังนี้

“ตอนนี้อาสเตอร์คอลลินอยู่ไหน”

“ในสวนเจ้าค่ะ อยู่ในสวนกันทั้งวัน แต่เธอสั่งห้ามไม่ให้ใครเข้าใกล้กรายอาณาบริเวณนั้น ไม่ต้องการให้ใครไปมองดูเธอ”^{๓๖}

^{๓๓} ฟรานเชส ฮอดจสัน เบอร์เน็ตต, ในสวนลับ, หน้า ๑.

^{๓๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

^{๓๕} สมพร มั่นตระกูล, วรรณกรรมไทยปัจจุบัน, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๒๔๕.

^{๓๖} ฟรานเชส ฮอดจสัน เบอร์เน็ตต, ในสวนลับ, หน้า ๓๐๖.

บทสนทนาส่วนนี้ ชี้อ้างถึงจุดเด่นซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของเรื่อง แม้เป็นเพียงข้อความสั้นๆ แต่เข้าถึงความมีบทบาทของสวณลับของเด็กๆ ที่เป็นแก่นหลักของเรื่องซึ่งจะศึกษาความหมายต่อไป

เขา (มิสเตอร์อาร์ชิบอลด์ คราเวน) ยืนนิ่ง ทบทวนความทรงจำ เขาฟังกุญแจไว้ได้แนวพุ่มไม้ ไม่มีใครย่างกรายเข้ามาแถวนี้ตั้งสิบปีแล้ว... จับพลัสนั้นประตูสวนเปิดผางออก เขาโอวี้แกว่งกวัด เด็กชายคนหนึ่งฉลวยพรุดออกมาอย่างคนที่กำลังวิ่งเต็มความเร็ว ไม่ทันเห็นคนที่ยืนอยู่หน้าประตู มิสเตอร์คราเวนกางแขนออกคว้าตัวไว้ทันก่อนที่เด็กชายล้มลง... เด็กชายคนนั้นเป็นเด็กร่างสูงหน้าตาคมคาย ท่าทางแข็งแรง... ปรกาศตาหัวเราะ... “ใคร... อะไร ใครกันนี้” เขาอุทาน^{๔๑}

“คุณพ่อ ผมคือคอลลินไกรครับ คุณพ่อคงไม่เชื่อ ผมเองยังแทบไม่เชื่อเลย!”

...นายแห่งกฎหมายมีสีหน้าอย่างที่ไม่เคยมีใครได้เห็นมาก่อน ส่วนที่เดินเคียงข้าง หัวร่อต่อกระซิก เชิดศิระสูง ฝัก้าวหนักแน่น เช่นเดียวกับเด็กชายแข็งแรงทั่วไปของยอร์กเชอร์ คือมาสเตอร์คอลลิน!^{๔๒}

ผู้ประพันธ์เปิดเรื่องด้วยตัวละครหนึ่งและปิดเรื่องด้วยตัวละครอีกตัวหนึ่ง ซึ่งตัวละครหลักทั้งสองมีลักษณะร่วมเดียวกัน มีบุคลิกเริ่มต้นในวรรณกรรมด้วยความก้าวร้าว ความอ่อนแอ แต่จบลงด้วยการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเป็นคนละคน จากอิทธิพลของตัวละครหลักและสัญลักษณ์ของเรื่องคือสวณลับ โดยแนวทางการเขียนเรื่องนั้น ในช่วงต้นผู้ประพันธ์สร้างเงื่อนไขให้ผู้อ่านทราบถึงสถานการณ์แวดล้อมของตัวละคร ให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่อันส่งผลให้เกิดรูปแบบความคิด พฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะที่ไม่น่าพึงพอใจ และต่อมาได้สร้างบริบทที่เปลี่ยนแปลง นำไปสู่การเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงความคิดของตัวละครเองโดยธรรมชาติ ซึ่งทำให้ตัวละครเหมือนได้เกิดใหม่เป็นอีกคนหนึ่ง อันส่งผลให้สิ่งแวดล้อมก็มีการตอบสนองที่ดีด้วย

๓) มุมมอง

เมื่อตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องแก่นของเรื่องแล้ว คราวนี้ก็ถึงเรื่องของมุมมอง ถ้าไม่เข้าใจเรื่องนี้อย่างถ่องแท้ โครงสร้างทั้งหมดของนวนิยายก็ล่มสลาย นวนิยายอาจจะมีตัวละครสำคัญ ๓-๔ ตัว แต่โดยทั่วไปจะมีตัวเอกเพียงตัวเดียว ผู้เขียนย่อมรู้ว่าผลสุดท้าย ตัวละครนี้เป็นอย่างไร รู้ว่าเป็นเรื่องของใคร การตอบคำถามดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญต่อเค้าโครงเรื่องของหนังสือ อาจจะมีตัว

^{๔๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐๖-๓๐๗.

^{๔๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐๕.

ละครสองตัวหรือมากกว่านั้นแข่งชิงความโดดเด่น แต่ผู้เขียนจะมีการตัดสินใจว่าตัวละครตัวไหนได้รับความเห็นใจ เป็นเฉลย สมมติว่ามีตัวละครสองตัว ชายหนึ่งหญิงหนึ่งเถียงกันว่า เขาไม่ควรไปเล่นน้ำชายทะเลยามมีพายุซึ่งเสี่ยงต่ออันตรายหรือไม่ ถ้าคิดว่าเราควรทำตามความต้องการถึงแม้จะทำให้คนรักผิดหวังก็เขียนตามมุมมองของชาย ถ้าคิดว่าเป็นการเห็นแก่ตัว และนำไปสู่ความขัดเคือง ก็ควรเลือกผู้หญิงเป็นฝ่ายที่ผู้เขียนเห็นใจ^{๔๑}

เคยมีผู้กล่าวว่า “ในนวนิยาย ท่านรู้จักผู้คนได้ดีกว่าในชีวิตจริง เพราะท่านรู้ว่าผู้คนคิดอย่างไร ไม่ใช่แค่พวกเขาบอกว่าพวกเขาคิดอย่างไร” ท่านจะต้องตัดสินใจว่าตัวละครตัวไหน

^{๔๑} วิธีการเข้าถึงมุมมองปกคิมิ ๔ ประการ ดังนี้

(๑) บุรุษที่หนึ่ง ในกรณีนี้ใช้ “ข้าพเจ้า ผม ดิฉัน ข้า เรา ตลอดเรื่อง เหตุการณ์เรื่องราวมองเห็นโดยตัวละครตัวเดียว ไม่มีใครได้อื่นหรือเห็นสิ่งที่เกิดขึ้น หรือได้อื่นได้ฟังจากคนอื่นอีกต่อหนึ่ง

อุมเบอร์โต โมราเวีย นักเขียนนวนิยายชาวอิตาลีเขียนไว้ใน *Man as an End* ว่า “บุรุษที่หนึ่งเป็นพาหนะที่ยินยอมให้ขยายความและเจาะลึกลงไปนวนิยายได้อย่างไม่จำกัด บางครั้งเป็นเรื่องยาก และมักจะน่าเบื่อที่จะทำให้ตัวละครบุรุษที่สาม พุดเกินขอบเขตการแสดงของเขา และเป็นเรื่องง่ายที่จะทำให้ตัวละครบุรุษที่หนึ่งแสดงออกมาโดยให้เหตุผลในเรื่องต่างๆ

(๒) บุรุษที่สอง เขียนยากที่สุด ให้คุณ หรือท่าน เล่าเรื่อง ผู้อ่านจะสับสนว่าตนเองเป็นผู้เล่าเรื่อง ทั้งที่ตนเป็นผู้อ่าน เรื่องการใช้บุรุษที่สองเล่าเรื่องนี้ไม่ค่อยเห็นในเรื่องไทย แต่เห็นนวนิยายวิทยาศาสตร์ และเรื่องแนวผจญภัยของฝรั่ง

(๓) บุรุษที่สาม โดยตัวละครตัวเดียว ที่เลือกโดยผู้แต่ง เป็นวิธีธรรมดาที่สุด ตัวละครเห็นได้ชัดว่าเป็น “เขา” หรือ “เธอ” แต่ยังมีตัวละครสำคัญอีก ๓-๔ ตัวได้รับเลือกให้แสดงมุมมอง นั้นย่อมหมายความว่าผู้เขียนยอมเอาตนเข้าไปอยู่ในจิตใจของตัวละครเหล่านั้น เพื่อจะรู้ว่าแท้จริงแล้ว พวกเขาคิดและรู้สึกอย่างไร เรื่องนี้ไม่ควรนำไปใช้กับตัวละครในเรื่อง อาจจะได้ยินเสียงและเห็น การกระทำของพวกเขาเฉพาะภายนอกมุมมองของตัวละครต่างๆ

โดยเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องไม่เปลี่ยนมุมมองของตัวละครตอนกลางบท จะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกรวนเรและงุนงง มุมมองของตัวละครเห็นห้อง เห็นสิ่งต่างๆในห้องจากมุมใดมุมหนึ่ง เห็นคนอื่นๆในห้อง เห็นเหตุการณ์ทั้งหมด ตามที่เขามองเห็น ถ้าผู้อ่านเกิดต้องเปลี่ยนศูนย์กลางการมองเห็นครั้งแล้วครั้งเล่า และปรับตัวให้เข้ากับมุมมองใหม่ ความสนใจของเขาจะบ่ยเบนไป และสูญเสียเอกภาพ

สรุปได้ว่า เมื่อไม่มีตัวละครอื่นใด ในฐานะผู้แต่งจะต้องแสดงความคิดเห็นของตนเองในฉากนั้น การเล่าเรื่องโดยตัวละครตัวเดียว เป็นวิธีที่ปลอดภัย ทำให้เกิดพลังและแน่นอนหนา

(๔) บุรุษที่สาม จากพรรณนาของหลายตัวละคร

(๕) เล่าโดยผู้บรรยาย เป็นวิธีที่แพร่หลายและใช้กันมานานแล้ว เรื่องเล่าโดยสรรพนามบุรุษที่หนึ่งโดยใครก็ได้ที่ไม่ค่อยใกล้ชิดนัก

พิมาน แจ่มจรัส, เขียน, หน้า ๑๘๕-๑๘๘, ๑๕๐-๑๕๑.

เปิดเผยความคิดที่แท้จริงออกมา ส่วนมุมมองของตัวละครต่าง ๆ นั้น มีเพียงบางมุมมองที่จะได้รับอนุญาตให้ “พูด” สิ่งที่เกิดขึ้นออกมา มันเป็นปัญหาที่ลึกซึ้ง^{๔๔}

ในวรรณกรรมนี้ ดำเนินเรื่องโดยการเล่าของบุรุษที่หนึ่ง คือเป็นการสื่อสารระหว่างตัวละคร และอาศัยการบรรยายจากของผู้ประพันธ์ประกอบรายละเอียดอันสร้างความรู้สึกรู้สึกให้ผู้อ่านได้รู้สึกร่วม เช่น คำพูดที่ตัวละครรำพึงกับตัวเอง ในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าตัวละครกำลังทบทวนประสบการณ์กับการแสดงออกของตัวเอง โดยตัวละครที่เป็นคนสวนกล่าวขึ้น และลักษณะดังกล่าวก็ตรงกับนิสัยของมารีเองเช่นกัน

“คุณหนูกับผมคงเหมือนกัน” แก้วว่า “เราถูกทอมาเป็นผืนผ้าเดียวกัน หน้าตาไม่สะสวย แล้วยังจี๋หงุดหงิดโกร่งเข้าไปอีก หน้าตาจี๋ริ้ว อารมณ์ร้าย ผมว่ายังจี๋ ถูกไหม”

เป็นถ้อยคำง่ายๆ ตรงๆ มารีไม่เคยได้ยินความจริงเกี่ยวกับตัวของแกมาก่อนเลยในชีวิต คนใช้ชาวอินเดียนมีแต่คอยลาซามให้แก ขอมให้ทุกอย่าง ไม่ว่าแกจะหยาบคายกับพวกเขาอย่างไร^{๔๕}

๒.๒.๓ การวางแผน

การวางแผน (planing) การวางแผนแบ่งบทแต่ละบทมีความสำคัญมาก เมื่อถึงตอนที่ต้องบรรยายอย่างเข้มข้น ท่านจึงจะทราบว่าควรจบบทตรงไหน ท่านอาจใช้วิธีหยุดกลางบทเพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างของเวลาหรือสถานที่ หรือเพื่อหันเหเรื่องไปในทิศทางใหม่ บางครั้งใช้เพื่อสะท้อนให้เห็นการย้อนยุค (flashback) ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลอะไร จงมั่นใจว่าได้เขียนตอนจบบท เพื่อผู้อ่านได้พลิกหน้าอื่นอ่านต่อไป นวนิยายควรมีลักษณะลึกลับตั้งแต่ตอนเริ่มต้น การเดินทางไปสู่การค้นพบ เต็มไปด้วยสิ่งน่าประหลาดใจ ถ้าผู้เขียนรู้สึกประหลาดใจไม่ขาดระยะ ผู้อ่านก็ต้องเป็นไปในแบบเดียวกัน^{๔๖}

เพื่อความลึกลับสอดคล้อง และสมจริงให้ผู้อ่านได้รรถรส ก็ต้องวางถึง กลวิธีในการประพันธ์เรื่อง หรือจะเรียกว่า กลยุทธ์ (strategy) ซึ่งเป็นทัศนคติของนักประพันธ์ที่เสนอในแก่นเรื่อง หรือในเรื่องที่แต่ง และอีกความหมายหนึ่งคือกลวิธีในการประพันธ์เรื่อง^{๔๗} ในวรรณกรรมนี้ ปรากฏกลวิธีการประพันธ์ที่ผู้ประพันธ์ใช้ได้ดังนี้

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๒, ๑๕๘.

^{๔๕} ฟรานเซส ฮอดจสัน เบอร์เน็ตต์, ในสวนลับ, หน้า ๔๐.

^{๔๖} พิมาน แจ่มจรัส, เขียน, หน้า ๑๕๗.

^{๔๗} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย, หน้า ๔๑๔.

๑) ผู้ประพันธ์อาศัยฐานความรู้ของ Christian science และ New thought ให้มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเนื้อเรื่องสัมพันธ์กับทฤษฎีทางจิตวิทยา

๒) มีการสร้างสัญลักษณ์

๓) มีการใช้ทฤษฎีการปรับทัศน เป็นรูปแบบของการเล่าเรื่อง

โดยวรรณกรรมนี้จะแบ่งออกเป็น ๒๗ บท

บทที่ ๑ ไม่มีใครเหลืออยู่เลย

บทที่ ๒ คุณหนูมารีคนขวางโลก

บทที่ ๓ ข้ามมัวร์

บทที่ ๔ มาร์ธา

บทที่ ๕ เสียงคร่ำครวญลึกลับ

บทที่ ๖ “มีเสียงร้องไห้จริงๆ”

บทที่ ๗ ฤดูแจ่มใสสวน

บทที่ ๘ เจ้ารอบบั้นผู้นำทาง

บทที่ ๙ บ้านที่แปลกประหลาดที่สุดในโลก

บทที่ ๑๐ ดิคคอน

บทที่ ๑๑ รังนกมิสเซลธรัช

บทที่ ๑๒ “หนูขอที่สักกระเบาะมือได้ไหมคะ”

บทที่ ๑๓ “ฉันคือคอลลิน”

บทที่ ๑๔ มหาราชของคั่น้อย

บทที่ ๑๕ การสร้างรัง

บทที่ ๑๖ “ไม่มีทาง!” คุณหนูมารีลั่นวาจา

บทที่ ๑๗ อารมณ์เก็บกดทำพิษ

บทที่ ๑๘ “ต้องไม่มัวเสียเวลาอีกต่อไป”

บทที่ ๑๙ “มันมาถึงแล้ว!”

บทที่ ๒๐ “ฉันจะมีชีวิตยืนนาน! นานเท่านั้น!”

บทที่ ๒๑ เป็น เวเธอร์สตาฟฟ์

บทที่ ๒๒ เมื่ออาทิตย์ลับดวง

บทที่ ๒๓ มนตร์วิเศษ

บทที่ ๒๔ “ให้พวกเขาได้หัวเราะเถิด”

บทที่ ๒๖ “แม่น่ะเอง”

บทที่ ๒๗ ในสวน

โดยชื่อแต่ละบทนั้น จะแสดงถึงเนื้อเรื่องหลักที่ตัวละครจะต้องพบเจอ เช่น บทแรกนั้น เริ่มต้นว่า “ไม่มีใครอยู่เลย” เนื้อเรื่องก็จะกล่าวถึงชีวิตตอนต้นของมารีจนกระทั่งอาศัยอยู่ที่ประเทศอินเดีย และบทนี้เป็นบทเดียวที่เหตุการณ์เกิดขึ้นในประเทศอินเดีย ผู้ประพันธ์ได้บอกเล่าถึงชีวิต และเหตุการณ์ที่ทำให้ตัวละครมารีต้องเหลืออยู่ตัวคนเดียวเพราะโรคระบาด และต้องย้ายไปอยู่กับลุงที่ประเทศอังกฤษในที่สุด

๒.๒.๔ ฉาก

ฉาก (setting) คือภูมิหลังของเหตุการณ์และตัวละครในงานเขียนประเภทเรื่องเล่า narrative ได้แก่ นวนิยาย และเรื่องสั้น คำว่า ฉากท้องเรื่อง หมายความว่า สถานที่ เวลา บรรยากาศ บริบท และสิ่งแวดล้อมในตัวเรื่อง เช่น ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ระบบการเมือง วิถีชีวิต ฉากท้องเรื่องเป็นองค์ประกอบของนวนิยายและเรื่องสั้นที่ทำให้ผู้อ่านทราบว่าเรื่องราว หรือเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร นอกจากนี้ยังทำให้เข้าใจบุคลิกลักษณะ ภาวะทางอารมณ์ และจิตใจของตัวละครอีกด้วย

นวนิยายเรื่องสั้นทุกเรื่องล้วนมีฉากท้องเรื่อง แต่ผู้เขียนอาจจะให้ความสำคัญแก่ฉากท้องเรื่องมาก หรือน้อยแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายของการนำเสนอ เมื่อประมวลบทบาทของฉากท้องเรื่องในงานเขียนประเภทนี้ จะพบว่ามีบทบาทหลากหลายดังนี้

ฉากมีผลต่อบรรยากาศที่จะสร้างขึ้นซึ่งควรได้รับการพิจารณาอย่างระมัดระวัง ผู้ประพันธ์อาจทำให้ผู้อ่านพบกับความตกใจ ความลึกลับ ความโดดเดี่ยว ความสงบสุข ความรุนแรง ความเสียใจ ความโมโห ความปลาบปลื้ม ก็ขึ้นกับฉากที่เลือก

ส่วนที่ประกอบกันขึ้นเป็นฉากในท้องเรื่อง มีดังนี้

- (๑) สถานที่จริงทางภูมิศาสตร์
- (๒) อาชีพและการดำเนินชีวิตของตัวละคร
- (๓) เวลาที่เกิดขึ้น
- (๔) สภาพแวดล้อม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี^{๔๘}

^{๔๘} เรียบเรียงจาก พิมาน แจ่มจรัส, เขียน, หน้า ๑๕๘, ๒๐๐ และ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย, หน้า ๑๕๕-๒๐๔.

๑) บทบาทในการสร้างความสมจริง โดยผู้เขียนให้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ เวลา สิ่งแวดล้อมมากเท่าใดก็ยิ่งทำให้ผู้อ่านคล้อยตามเรื่องราวที่เกิดขึ้นมากเท่านั้น

๒) บทบาทในการสร้างเอกภาพของเรื่อง บางเรื่องเปิดด้วยการบรรยายฉากท้องเรื่อง และปิดด้วยการบรรยายฉากท้องเรื่องอีกครั้ง ทำให้ฉากท้องเรื่องมีลักษณะเหมือนเป็นกรอบ(frame) ของเรื่อง เนื้อเรื่องจึงมีเอกภาพและจบลง ณ จุดเดียวกัน

๓) บทบาทในการสื่อสารภาวะอารมณ์ของตัวละคร หากมีส่วนช่วยในการแสดง บรรยายาสที่สอดคล้องกับความรู้สึก หรือสภาวะภายในใจของตัวละคร ผู้เขียนอาจจะบรรยาย ความเจ็บปวดของสถานที่ กระแสลมหยุดนิ่ง ใบไม้ไม่ไหวติง

๔) บทบาทในการสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ ผู้เขียนบางเรื่องใช้ฉากเป็นตัวแทน ของนามธรรมบางอย่าง เช่น รุ่งเช้าหมายถึงความหวัง บางตอนนอกจากฉากอาจจะสื่อภาวะ อารมณ์ของตัวละคร ยังมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ถึงอุปสรรคเครื่องทดสอบจิตใจของตัวละครได้

๔๕

ฉากสวนลับในทศนะแรกเห็นของตัวละครและยังสะท้อนเอกลักษณ์ของสถานที่ซึ่ง เมื่อเอ่ยถึงยอร์กเชอร์แล้ว เป็นที่ทราบกันดีว่าเป็นดินแดนแห่งกุหลาบ เป็นการที่ผู้ประพันธ์นำเอา ลักษณะเด่นทางภูมิศาสตร์เล็กน้อยมาวางในเชิงสัญลักษณ์สอดคล้องกับแก่นหลักของเรื่องซึ่งเน้น ไปที่สวนลับและเป็นสวนกุหลาบ ในขณะเดียวกันก็ยังเป็นสัญลักษณ์ที่อธิบายได้ในเชิงคริสตธรรม ถึงการมีอยู่ของดินแดนของพระเจ้าสวนอีเดนที่ในที่นี่ได้นำมาเป็นจุดสังเกตที่สร้างอิทธิพลให้ตัว ละครเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และชี้ให้เห็นถึงคุณสมบัติความอ่อนโยน และเป็นธรรมชาติ คือสิ่งที่จะทำให้ตัวละครมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป

เป็นสถานที่ซึ่งดูกลับทั้งแสนดีแสนเหมาะอย่างยากที่จะบรรยายเกินกว่าที่ใครจะสามารถ จินตนาการได้ กำแพงสูงที่ล้อมรอบสวนอยู่มีกิ่งกุหลาบเลื้อยเกาะอยู่เต็มไปหมด.... พื้นที่สวน ปกคลุมด้วยหญ้าที่กลายเป็นสีน้ำตาลเพราะฤดูหนาว บางแห่งมีพุ่มไม้โผล่พ้นขึ้นมา...ทั่วทั้ง สวนมีแต่ต้นกุหลาบ... แม้จะมีต้นไม้ชนิดอื่นปะปนอยู่บ้าง ก็ยังมีเถากุหลาบเลื้อยเกาะทอดเถา อยู่เป็นแถวไกวพลิวไม่ผิดอะไรกับมาน... แสงอาทิตย์ส่องเข้ามาในบริเวณกำแพงล้อมสี่ด้าน ท้องฟ้าสีฟ้าโค้งสูงครอบเนื้อที่พิเศษผืนนี้ของคฤหาสน์มิสเซลล์เวท ดูสว่างอ่อนโยนยิ่งกว่าใน ท้องทุ่งมัวร์ที่ว่าแสนงามอยู่แล้วนั้นอีก^{๔๐}

^{๔๕} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย, หน้า ๑๕๕-๒๐๔.

^{๔๐} ฟรานเชส ฮอดจสัน เบอร์เน็ตต, ในสวนลับ, หน้า ๗๗-๗๘.

ส่วนในตอนเปิดเรื่องบทแรกนั้น ผู้ประพันธ์ได้บรรยายฉากที่สะท้อนถึงความเป็นอยู่ที่ไม่ดี ส่งผลให้สุขภาพไม่ดีตามไปด้วย เป็นฉากที่เกิดในประเทศอินเดีย ผู้ประพันธ์ได้ให้ข้อมูลของประเทศอินเดียว่าเคยตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ สภาพความเป็นอยู่ยากจน คนอินเดียจะทำงานรับใช้ให้กับคนอังกฤษซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคม และมีโรคระบาดที่น่ากลัว ซึ่งแสดงถึงแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ไม่ดีที่ตัวละครได้รับ

แกเกิดในประเทศอินเดีย... พ่อของแกมีตำแหน่งงานในสังกัดรัฐบาลอังกฤษ

พอมาริเกิดแกก็ถูกส่งตัวให้อะยาห์(พี่เลี้ยง)คนหนึ่งทันที อะยาห์ถูกส่งสอน...ถ้าอยากจะให้เมมซาฮิบ(คุณผู้หญิง)ของหล่อนพอใจก็อย่าให้เธอเห็นลูกได้เป็นดิ

....ในเช้าวันที่มีอากาศร้อนจัดอย่างน่าสยดสยองวันหนึ่ง....

เช้าวันนั้น บรรยากาศมีความลึกลับบางอย่างแฝงอยู่... อะไรๆก็ไม่เรียบร้อยเหมือนทุกวัน คนใช้ชาวพื้นเมืองหลายคนดูเหมือนจะหายหน้าไป... ทุกคนมีสีหน้าตื่นกลัวสิจี้เจ้า...

...มีโรคระบาดเกิดขึ้น อหิวาต์ร้ายแรงมาก ผู้คนตายราวกับแมลงวัน^{๕๐}

ในส่วนนี้ได้ผสมผสานประวัติศาสตร์ของยุคสมัยครั้งที่อินเดียเป็นอาณานิคมของอังกฤษไว้เล็กน้อย แม้โดยการกล่าวถึงเพียงให้เห็นถึงสถานที่เท่านั้น ก็สามารถเป็นที่เข้าใจถึงบทบาทและสถานะของสังคมของตัวละครได้ดี อาศัยฉากที่แสดงออกถึงความล้าหลัง ไม่น่าชื่นชมตามความเข้าใจของคนที่มีต่ออินเดียมาเป็นพื้นฐานของหลักความเชื่อความบาปในชีวิตที่ทำให้มีรีต้องอยู่อย่างลำบาก

ฉากที่แสดงถึงสัญลักษณ์แทนความเชื่อในคริสตศาสนา ถึงการอยู่ในพระเจ้า และต่อมาก็เกิดเหตุที่ทำให้ตัวละครมีความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างน่าประหลาด

.... ไม่มีผู้คนอยู่เลย อาหารลักษณะถูกรับประทานค้างๆไว้ยังคงตั้งอยู่บนโต๊ะ จานชาม แก้วเหมือนจะถูกผลักผลอย่างรีบร้อนเมื่อคนลุกขึ้นอย่างกระตือรือร้นด้วยเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง

เด็กหญิงหยิบผลไม้กับขนมปังจืดเคี้ยวกินไปสองสามคำ ด้วยความกระหายน้ำแกล้วแกล้วเหล้าองุ่นเกือบเต็มคิมเข้าไป....^{๕๑}

^{๕๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔

^{๕๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

โดยจะเห็นได้ว่า ฉากนี้อาศัยเพียงการบรรยายสภาพของห้องอาหาร แต่เมื่อพิจารณาถึงพิธีศัลยกรรมแล้วนั้น จะพบว่าผู้ประพันธ์อาศัยความเรียบง่าย แทรกสัญลักษณ์เข้าไปอย่างกลมกลืน เป็นธรรมชาติ ไม่มีรูปแบบของเนื้อหาศาสนาแม้แต่น้อย

ฉากแสดงถึงการเดินทาง หนึ่งคือการเดินทางโดยเรือ ซึ่งได้ใช้เวลาสองสามวันข้ามมหาสมุทรอินเดีย และหลังจากนั้นเป็นการเดินทางโดยรถไฟเพื่อไปยังยอร์กเชอร์ สถานที่ตั้งของคฤหาสน์มิสเซลส์เวธ มัวร์เป็นสถานที่ที่คึกคอง ตัวเอกตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลกับตัวละครหลักอาศัยอยู่ ผู้ประพันธ์ได้บรรยายฉากให้เห็นทัศนะของมารีที่มีต่อทุ่งมัวร์เมื่อแรกเห็น แสดงภาพความรู้สึกไม่พอใจของมารีที่มีต่อทุ่งมัวร์ ซึ่งต่อมาผู้ประพันธ์ได้อาศัยฉากในสถานที่เดียวกันสร้างความประทับใจที่ต่างไปให้กับตัวละคร ในความรู้สึกนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความคิดและความรู้สึก ในฉากเดียวกัน แต่กลับทำให้ตัวละครมีความรู้สึกที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง

แสงไฟตะเกียงรถสาดแสงสีเหลืองลงบนถนนหยาบๆ ซึ่งดูเหมือนจะทอดผ่านพุ่มไม้ ต้นพืชเตี้ยๆอะไรบางอย่าง พุ่มไม้และต้นพืชเตี้ยๆที่วุ่นนี้มีบริเวณกว้างขวางมาก มองดูเหมือนอยู่โดยรอบ ลมพัดแรงขึ้น ส่งเสียงหวีดหวิวต่ำๆไม่ขาดสายเมื่อพัดผ่านรถ....

รถวิ่งต่อไปในความมืด แม้เมื่อฝนหายแล้วลมก็ยังส่งเสียงหวีดหวิวแปลกๆอยู่ไม่หยุด ถนนทอดขึ้นสู่ที่สูงแล้วลงสู่ที่ต่ำ หลายครั้งรถวิ่งข้ามสะพานเล็กๆ ได้ยินเสียงกระแสน้ำเชี่ยวไหลหลากอยู่ข้างล่างถนน มารีมีความรู้สึกว่าจะต้องนั่งอยู่ในรถอย่างนี้ต่อไปเรื่อยๆไม่มีวันสิ้นสุด และทุ่งหญ้าแห้งแล้งที่เรียกว่าทุ่งมัวร์นี้แท้ที่จริงเป็นมหาสมุทรสีดำ ตรงที่รถวิ่งเท่านั้นที่เป็นแถบ แผ่นดินแห้ง^{๕๓}

คฤหาสน์มิสเซลส์เวธ ให้อาการที่ไม่เหมาะสมเป็นที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะการที่ให้เด็กเติบโต ผู้ประพันธ์ได้อาศัยแนวคิดของจิตวิทยาการเลี้ยงดูและอาศัยความเรียบง่ายของลักษณะการจัดวางสถานที่ตั้งประกอบกัน

เด็กหญิงเปิดประตูห้องของแก่ออกไปสู่ทางเดินหน้าห้อง เริ่มต้นการเดินทางเตร็ดเตร่ของแกเป็นทางเดินหน้าห้องหลายต่อหลายห้องที่ยาวมาก มีแยกตรงนั้นตรงนี้ แยกหนึ่งพาขึ้นไปบันไดสองสามชั้นไปข้างบน ขึ้นไปแล้วพบทางเดินหน้าห้องยาวอีกรีกสองข้างทางเดินมีแต่บานประตู แล้วบานประตูปนผนังมีแต่ภาพหลายภาพเป็นภูมิประเทศสีมืดๆทึมๆ

^{๕๓} ฟรานเชส ฮอดจสัน เบอร์เนตต์, ในสวนลับ, หน้า ๒๐-๒๑.

กฎหมายหลังนี้ถูกสร้างขึ้นมาให้มีหลายห้อง แสดงว่าต้องสร้างขึ้นเพื่อให้คนอยู่ แต่ในขณะที่เดินผ่านห้องร้างเหล่านั้น แก่เชื่อไม่ลงจริงๆว่าเคยมีคนอยู่ในห้องเหล่านั้นมาก่อน^{๕๔}

๒.๒.๕ ตัวละคร

ตัวละคร คือบุคคลที่นักเขียนสร้างขึ้นในงานวรรณกรรมเพื่อให้มีบทบาทและลักษณะนิสัยตามที่ผู้เขียนต้องการ ตัวละครเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์ประกอบหนึ่งของงานแต่งทั้งนี้ เพราะคำพูด การกระทำ และความคิดของตัวละครเป็นปัจจัยสำคัญในการเดินเรื่องของผู้แต่ง การสร้างตัวละครจึงเป็นงานพื้นฐานของนักเขียน^{๕๕} โดยที่ตัวละคร คือ “คน” ที่ไม่มีตัวตน “คน” ที่เกิดจากตัวอักษรล้วนๆ ตัวละครจึงเป็นภาษาอักษรที่เกาะเกี่ยวกันเป็นชีวิตจิตใจในจินตภาพ ดังนั้น ตัวละครควรมีความลึกซึ้งละเอียดอ่อนเช่นมนุษย์ปุถุชนทั่วไป ตัวละครที่ดีจะสามารถนำผู้อ่านไปสู่พลอตเรื่องและจุดมุ่งหมายของงานเขียนได้^{๕๖}

อัลแบร์โต โมราเวีย กล่าวว่า “ตัวละครจะต้องมีความหวัง มีความกลัว มีความขุ่นเคือง มีความรัก ตามแบบฉบับของมนุษย์”^{๕๗}

จุดหมายหลักของนักเขียนนวนิยายคือทำให้ผู้อ่านเป็นห่วงสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวละคร นี่คือเคล็ดลับของความน่าอ่าน^{๕๘} ซึ่งตัวละครหลักของวรรณกรรมฯ นี้ได้แก่

๑) มาริ เล็นน็อกซ์

เป็นเด็กผู้หญิงอายุประมาณสิบขวบ เรื่องเปิดโดยให้เห็นถึงนิสัยพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมของตัวละครที่ไม่มีใครรัก ไม่มีใครสนใจ แม้แต่พ่อแม่ของเขาก็กังรังเกียจ ถูกเลี้ยงมากับคนรับใช้ในประเทศอินเดีย มีลักษณะนิสัยอารมณ์ร้าย และขี้โรค

หลังจากที่มาริ ได้ย้ายมาอยู่ในประเทศอังกฤษกับลุงเนื่องจากพ่อกับแม่ที่อาศัยอยู่ที่อินเดียเสียชีวิตจากโรคระบาด มาริเริ่มมีบุคลิกภาพเปลี่ยนไป มีชีวิตชีวา และรู้จักที่จะพูดคุยกับคน

^{๕๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๔-๕๕.

^{๕๕} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย, หน้า ๒๑๑.

^{๕๖} เกลาข้อความจาก รดชา, เขียนนิยาย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ: อ่านเอาเรื่อง, ๒๕๕๒), หน้า ๕๕.

^{๕๗} พิมาน แจ่มจรัส, เขียน, หน้า ๒๐๓.

^{๕๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐๔.

อื่น สงสาร ช่วยเหลือคนอื่น และรับผิดชอบตัวเอง ซึ่งการที่มารีเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ก็มีผลให้คอลลินลูกพี่ลูกน้อง ลูกของลุงที่อาศัยอยู่ด้วยดีขึ้นตามมา

๒) คอลลิน คราเวน

เป็นเด็กผู้ชายที่มีอายุรุ่นเดียวกันกับมารี เป็นบุตรชายของเจ้าของคฤหาสน์มิสเซลล์เวธ โดยพื้นฐานชีวิตของคอลลินมีรูปแบบชีวิตที่แทบจะไม่ต่างกับมารี คือไม่ได้รับความใส่ใจจากพ่อมิสเตอร์อาร์ชีบอล์ด คราเวน พ่อของเขาและคนรอบข้างต่างเชื่อว่าเขาเป็นโรคเรื้อรังที่ไม่มีทางรักษาหาย และจะตายในไม่ช้า ใช้ชีวิตอยู่แต่บนเตียง เดินไม่ได้ มีลักษณะนิสัยขี้กลัวและเกรี้ยวกราด ส่วนแม่ของเขาได้เสียชีวิตไปตั้งแต่เขาเกิดใหม่ๆ การที่คอลลินมีโรคเรื้อรัง และการสูญเสียมารดา ทำให้บิดาคือมิสเตอร์อาร์ชีบอล์ด คราเวน ไม่สามารถทนอยู่ใกล้ได้ เพราะทำให้ระลึกถึงความเศร้าโศกและความสูญเสีย ต่อมาเมื่อได้มารู้จักกับมารี ทำให้ทัศนคติที่มีต่อตนเองเริ่มเปลี่ยนไป ค่อยๆ สุขภาพดีขึ้นกลายกลายเป็นเด็กที่แข็งแรงจนเหมือนเด็กชายปกติทั่วไป เป็นมิตร สดใส ร่าเริง

ตัวละครทั้งสองตัว คือมารีและคอลลิน ผู้ประพันธ์ตั้งใจสร้างให้มีความคล้ายคลึงกัน โดยทั้งมารีและคอลลินต่างมีอายุรุ่นราวเดียวกันคือประมาณสิบขวบเป็นเด็กป่วย (เป็นโรคฮิสทีเรีย^{๕๙} และสิ่งที่แสดงออกผ่านในวรรณกรรมคือ ปัญหาทางจิตใจที่แสดงออกมาทาง ร่างกาย เมื่อจิตใจมีปัญหาจึงทำให้ร่างกายไม่สมบูรณ์ไปด้วย ซึ่งโรคนี้ตามทฤษฎีของฟรอยด์^{๖๐} เป็นการแสดงออกของความเป็นผู้หญิง ในตัวละครของเรื่องก็ได้สร้างความแข็งแกร่ง และ กระฉับกระเฉงออกมาผ่านตัวละครคือคิกคอน) ถูกทะเลาะ แม้กระนั้นต่างก็ถูกเลี้ยงอย่างตามใจ

^{๕๙} ฟรานเซส ฮอดจสัน เบอร์เน็ตต์, ในสวนลับ, หน้า ๑๕๘.

^{๖๐} Sigmund Freud บิดาแห่งจิตวิเคราะห์ (ค.ศ. ๑๘๕๖-๑๙๓๙) สรุปว่าโรคนี้เป็นโรคทางจิตใจจากการได้รับการบาดเจ็บในความทรงจำซึ่งเปลี่ยนมาเป็น อาการทางร่างกาย โดยคนไข้ที่เป็นไม่ได้รู้ตัว ในทางการแพทย์ปัจจุบันความหมายของฮิสทีเรีย มีสองแบบ

แบบที่หนึ่ง หมายถึงพฤติกรรม (Behavior) ซึ่งแสดงออกอย่างเกินจริง เหมือนตัวร้ายที่ปรากฏในละครไทย โดยไม่ได้แกล้งทำ แต่เกิดจากความกลัวอย่างรุนแรงในจิตใจ เช่น ร้องให้พุ่มพ่ายอย่างระงับไม่ได้ ดิ้นพรวดๆ อยู่กับพื้น ทำเหมือนผีเข้าสิง ชายหูชาตาสะบัดสะบั้ง หรือขย้อน ฯลฯ

แบบที่สอง เป็นโรคทางประสาทโรคหนึ่ง ที่เกิดจากปัญหาทางจิตใจ แต่มาแสดงออกทางร่างกาย เช่น จำอะไรไม่ได้ ชักเกร็ง กระตุก ไม่มีแรง แขนขาไม่มีความรู้สึก เป็นอัมพาต

บทความวิชาการทฤษฎีจิตวิทยาซิกมันด์ฟรอยด์ [ออนไลน์] ที่มา: www.novabizz.com [๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖].

- เด็กทั้งสองถูกเลี้ยงแหวดล้อมด้วยคนรับใช้มากมายที่ต้องเชื่อฟังคำสั่งอย่างไม่มีข้อแม้
- พ่อแม่ของทั้งสองต่างปฏิเสธการมีตัวตนอยู่ของเด็กทั้งสองและพยายามซ่อนให้

ไกลจากสังคม

- สนวนลับถูกปิดตายเทียบเท่ากับอายุของเด็กทั้งสอง
- การเกิดใหม่ของสวนลับต่างเชื่อมโยงกับพัฒนาการของเด็กทั้งสอง

ความคล้ายคลึงการนี้ทำให้เป็นการยืนยันลักษณะเงื่อนไขอันส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ดีของตัวละคร และการคลี่คลายชีวิตที่ดีขึ้นก็อยู่ในเงื่อนไขที่คล้ายกัน

๓) ดิคคอน โซเวอปี

เป็นเด็กชายผู้ได้รับฉายาว่า เด็กชายแห่งทุ่งมัวร์ และเทวดาน้อยแห่งยอร์กเชอร์ มีอายุมากกว่ามารีและคอลลินราวสองปี มีชีวิตอยู่แต่ในทุ่งมัวร์ เป็นเด็กที่มีชีวิตชีวา อ่อนโยน เข้ากับผู้คนและสัตว์ได้ดี แม้โตมาในครอบครัวที่ยากจน แต่ได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรักและความเข้าใจอย่างมาก อุปนิสัยของตัวละครดิคคอนนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงชีวิตตัวละครหลักมารีและคอลลินอย่างมาก

๔) มาร์ธา โซเวอปี

อาจจะเรียกได้ว่าเป็นเพื่อนคนแรกของมารี และเป็นคนรับใช้ที่มาดูแลมารีตั้งแต่เมื่ออย่างก้าวเข้ามาอาศัยในคฤหาสน์มิตเชลล์เวธ เป็นสาวที่มีเสน่ห์ในการเข้าหาผู้คน มีความจริงใจและความอ่อนโยน ในหลายครั้งก็ได้เป็นมิตรที่ช่วยเตือนให้มารีได้ลองปรับตัวกับการใช้ชีวิตที่ต่างออกไปจากอินเดียที่เธอจากมา

๕) เบ็น เวเธอร์สตาฟฟ์

เป็นคนสวนเก่าแก่ในคฤหาสน์ เขาเป็นผู้แนะนำให้มารีรู้จักกับนกกรอบบินซึ่งการรู้จักกับนกกรอบบินนี้ ทำให้มารีเริ่มเปิดใจ และค้นพบกับสวนลับ ซึ่งเป็นก็ได้ช่วยเก็บความลับของเด็กๆเรื่องสวนลับถึงที่สุด เขามีความรักและภักดีต่อเจ้านายที่จากไปไกลา คราเวนซึ่งเป็นภรรยาของมิตเตอร์อาร์ชีบอล์ด คราเวนเจ้าของคฤหาสน์มิตเชลล์เวธเป็นอย่างมาก โดยที่ก่อนการถูกค้นพบเบ็นได้แอบดูแลสวนลับเป็นระยะตลอดมาหลังจากที่ไกลา คราเวนเสียชีวิต เบ็น เวเธอร์สตาฟฟ์ เป็นตัวละครที่เพิ่มสีสันให้การค้นหาสวนลับของเด็กๆมีสีสันขึ้น

๖) มิตเตอร์อาร์ชีบอล์ด คราเวน

เป็นเจ้าของปราสาทมิตเชลล์เวธนี้ ปกติเป็นคนแปลกเพราะมีพื้นฐานสุขภาพคือหลังไม่คดง เป็นผู้มีอันจะกิน แต่อยู่อย่างไม่มีความสุข จนกระทั่งได้แต่งงานกับไกลา คราเวน แต่มา

นอกจากจะได้รับความทุกข์ทรมานจากความเจ็บป่วยทางร่างกาย ก็ยังคงอยู่ด้วยความเครียด ความกดดันหลังจากที่ภรรยาโลลา คราเวนเสียชีวิต ซึ่งคราเวนมักจะหนี ปัญหาที่ต้องเผชิญกับความตายของภรรยา และความเจ็บป่วยของลูกชายด้วยการใช้ชีวิตส่วนมากอยู่ ในต่างประเทศ เพื่อที่จะไม่ต้องพบภรรยาและลูกชาย เขาเปลี่ยนความรู้สึกทุกข์ทรมานในใจที่มีมานานหลังจากภรรยาเสียชีวิต เมื่อกลับมาพบว่าลูกชายของเขามีสภาพร่างกายหายดีเป็นปกติแล้ว

๗) โลลา คราเวน

เป็นตัวละครที่ไม่ได้ปรากฏตัวอย่างมีชีวิตอยู่ในเรื่อง เนื่องจากเสียชีวิตเพราะตกต้นไม้ในส่วนซึ่งทำให้เกิดเป็นสัญลักษณ์ของเรื่องคือ “สวนลับ” เพราะเมื่อหลังจากเธอเสียชีวิตสวนแห่งนี้ก็ถูกปิดตายตลอดมาจนมารีมาค้นพบ โลลา คราเวน ภรรยาของมิสเตอร์อาร์ชบอิลด์ คราเวนเป็นผู้หญิงที่สวยงาม น่ารัก ทำให้ทุกคนคิดว่าเธอน่าจะแต่งงานกับมิสเตอร์อาร์ชบอิลด์ คราเวนเพราะเงินเสียมากกว่า เธอเป็นมารดาของคอลลิน คราเวนตัวละครหลักของเรื่องอีกคนหนึ่ง เธอเสียชีวิตหลังจากที่คอลลินเกิดไม่นาน เนื่องจากอุบัติเหตุในส่วนในเรื่อง เชื่อมโยงให้เห็นถึงโลลา ด้วยการอธิบายเป็นสัญลักษณ์ถึงการที่คอลลินปฏิเสธรูปเธอที่ ประดับอยู่ในห้องและถูกปิดไว้

๘) ซูซาน โซเวปี

เป็นแม่ของมาร์ธาและคอลลิน เป็นตัวแทนของลักษณะความเป็นแม่ที่ควรมีการเลี้ยงดูเอาใจใส่ ถูกแทนใจลักษณะของแม่พระเยซูที่ว่าได้ เหมือนกับว่าแม้การเปลี่ยนแปลงของทั้งมารีและคอลลิน ก็ได้รับพรแห่งมารดาจากซูซานที่มารีจะนำเรื่องราวที่เธอพบไปเล่าให้แม่ฟังเสมอ เด็กทั้งสองก็ได้รับพรความเชื่อมั่นในการเปลี่ยนแปลงตรงนี้

๙) มิสซิสเมดล๊อก

เป็นหัวหน้าดูแลคนรับใช้ในคฤหาสน์มิสเซลเวส มีลักษณะตัวม บึกบึน แก้มแดงจัด ดวงตาโป่งนูน มักจะทำตามคำสั่งของนาย คือมิสเตอร์อาร์ชบอิลด์ คราเวนอย่างเคร่งครัด ซึ่งตัวเธอเชื่อว่าการทำตามเช่นนี้ทำให้เธออยู่ได้อย่างสบายในงานแม่บ้านและมีที่พักอาศัยในคฤหาสน์

๑๐) คุณหมอคราเวน

เป็นลุงของคอลลิน คุณลุงคอลลินระหว่างที่เขาป่วย มีความเชื่อว่าโรคที่เป็นอยู่ของคอลลินนั้นรักษาไม่หาย ซึ่งเมื่อเด็กทั้งมารี และคอลลินมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ก็จะแอบซ่อนพัฒนาการไม่ให้คุณหมอรับทราบ และแอบหัวเราะลับหลังเมื่อมีโอกาส การซ่อนตัวของเด็กๆต่อคุณหมอนั้นแสดงให้เห็นถึงการนับถือตนเองของเด็กๆแล้ว ซึ่งไม่เชื่อข้อมูลลักษณะที่คนอื่นตราให้ว่าเป็นคนเช่นไร

๒.๒.๖ บทสนทนา

บทสนทนา (dialogue) ตอนของบทประพันธ์ที่เป็นการสนทนาของบุคคล ๒ คนขึ้นไป แม้จะใช้กันเป็นปรกติในบันเทิงคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทละคร นวนิยาย และเรื่องสั้น แต่บางที บทสนทนาจึงใช้กันในงานเขียนเชิงอธิบายและงานเขียนทางปรัชญาด้วยการวิเคราะห์บทสนทนาที่นักเขียนผู้มีชื่อเสียงใช้กันแสดงให้เห็นว่าบทสนทนามีคุณค่าดังนี้

- ๑) ช่วยในการดำเนินเรื่อง มิได้ใช้เพื่อเป็นเครื่องประดับแต่เพียงอย่างเดียว
 - ๒) สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของผู้พูด บทสนทนาจะแตกต่างกันในด้านน้ำเสียงและการแสดงออก สุดแต่ว่าสัญชาติ ภาษาถิ่น อาชีพ ระดับทางสังคมของผู้พูดจะเป็นเช่นไร
 - ๓) ให้อรรถพิพจน์ในความเป็นธรรมชาติโดยไม่จำเป็นต้องเป็นการบันทึกถ้อยคำที่พูดจริงๆ ออกมาคำต่อคำ เพราะบันเทิงคดีเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ “ความคล้อยคลึงกับความเป็นจริง” ไม่ใช่ความเป็นจริงเอง
 - ๔) สะท้อนความคิดเห็นและบุคลิกภาพของบุคคลที่สนทนากัน บทสนทนาจะเสนอการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มิใช่ นำเอาคำสนทนาของผู้พูดมาเรียงสลับกันไว้เท่านั้น
 - ๕) มีความหลากหลายในเรื่องคำที่ใช้จังหวะ วิธีการใช้คำ ความยาวของประโยคและอื่นๆ ตามฐานะของผู้ร่วมสนทนาแต่ละคน นักเขียนบทสนทนาที่มีฝีมือย่อมทราบดีว่าน้อยนักที่คน ๒ คนขึ้นไปที่มาพบกันและสนทนากันจะมีวัฒนธรรมและภูมิหลังส่วนตัวเหมือนกันทุกอย่าง บทสนทนาที่นักเขียนเหล่านี้เขียนขึ้นจะบันทึกความแตกต่างเหล่านี้ไว้ด้วย
 - ๖) นักเขียนบางคนอาจจะเขียนบทสนทนาให้ช่วยผ่อนคลายความเครียดหลังจากที่ผู้อ่านได้อ่านข้อความที่เคร่งเครียดจริงจังหรือข้อความเชิงอธิบายมาแล้ว
- บทสนทนายังเป็นวรรณกรรมพิเศษชนิดหนึ่งที่ตัวละครตั้งแต่ ๒ ตัวขึ้นไปถกเถียงหรือหาเหตุผลในเรื่องข้อคิดเห็นหรือข้อเสนออย่างใดอย่างหนึ่ง^{๖๑}

แอนโทนี ทรอลโลป กล่าวว่า “โดยทั่วไป บทสนทนาเป็นส่วนยากที่สุดของนวนิยาย แต่มันต้องเป็นเช่นนั้น เพื่อเดินเรื่องแทนการเล่าแบบบรรยาย”^{๖๒}

^{๖๑} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย, หน้า ๑๓๑.

^{๖๒} พิมาน แจ่มจรัส, เขียน, หน้า ๒๐๗.

ในวรรณกรรมนี้ มิได้กล่าวถึงตัวละครไลลา คราเวน ภรรยาของมิสเตอร์อาร์ชบอดด์ คราเวน แต่ว่าได้บรรยายให้ผู้อ่านทราบถึงตัวละครดังกล่าว ผ่านการบอกเล่าเรื่องของตัวละครอื่นๆ ดังสาวใช้มาร์ธาได้เล่าให้มารีฟัง

“คุณผู้หญิงเองก็ยังคงอยู่มาก เธอชอบต้นไม้ยืนต้นหนึ่ง กิ่งของมันทอดต่ำจนเหมือนม้านั่งเลย เธอปลูกกุหลาบไว้เยอะเชียวค่ะใกล้ๆ กิ่งไม้นี้ เธอชอบนั่งบนกิ่งไม้นี้ด้วย อยู่มาวันหนึ่ง ขณะที่เธอกำลังนั่งอยู่นั้นะ กิ่งไม้มันเกิดหัก เธอตกลงไปที่พื้นดิน บาดเจ็บมาก วันรุ่งขึ้นเธอก็เสียชีวิต

ตอนนั้นใครๆ แม้แต่หมอก็คิดว่าคุณผู้ชายจะเสียชีวิตเพราะความเศร้าโศกเสียแล้ว นี่ละค่ะที่คุณผู้ชายถึงได้เกลียดสวนนี้เรื่อยมา ไม่ยอมให้ใครเหยยถึงมันอีกเลย”^{๖๓}

บทสนทนาระหว่างมารีและมาร์ธา มีส่วนเป็นแรงบันดาลใจให้ได้ข้อคิด

“แม่เคยพูดกับดิฉันอย่างนี้ครั้งหนึ่ง แกกำลังล้างชาม ดิฉันอารมณ์บูดมา พูดไม่ดีถึงคนนั้น คนนี้ แกหันมาพูดกับดิฉันว่า พูดแต่ว่าตัวเองไม่ชอบคนนั้นคนนี้ แล้วตัวเองละชอบตัวเองแค่ไหน! ดิฉันได้ยืนเข้ยังงั้น ปล่อยก้นเลยละคุณหนู แต่มันก็ทำให้ดิฉันคิดได้มาตั้งแต่นั้น”^{๖๔}

บทสนทนาระหว่างมารี และเป็น เวเธอร์สตาฟฟ์ ทำให้เห็นเหตุผลที่ตัวละครหลักอีกคนหนึ่งจึงมีอาการเช่นเดียวกับมารีที่เป็นคนขวางโลกในช่วงต้น แสดงถึงเหตุที่ทำให้หัวใจของตัวละครหลักเปิดกว้าง รับฟัง

“ฟังเสียงนกร้องสิครับคุณหนู... ราวกับว่าโลกทั้งโลกเต็มไปด้วยนก เสียงหวีดหวิว เสียงกู่ พวกมันโผไปโน่น บินมานี่ ให้หัวใจแก่กัน เรียกหากัน... ฤดูใบไม้ผลิที่ไร เหมือนกับโลกเรียกร้องผู้คน เรียกร้องสิ่งมีชีวิตทุกอย่าง ใบไม้ก็ผลิออกอวดโฉมแก่คุณหนู... หอมกรุ่นไปทั่วทั้งกลิ่นใบ กลิ่นดอก”

“คิดดูเถอะ... คุณคอลลินที่น่าสงสารต้องนอนแช่อยู่แต่ในห้อง ไม่ได้ยินอะไร ไม่ได้เห็นอะไรแกจึงต้องคิดแต่เรื่องที่ทำให้แกต้องกรีดๆ อยู่บ่อยๆ ไม่ได้การแล้วละครับ! เราต้องพยายามเอาแกออกมาที่นี้ให้ได้ ให้มาเห็นนก เห็นต้นไม้ดอกไม้ ได้ยินเสียงนกร้อง ได้สูดกลิ่นอากาศหอมกรุ่นในแสงแดดอบอุ่นนี้บ้าง เราต้องไม่มัวเสียเวลาอีกต่อไป”^{๖๕}

^{๖๓} ฟรานเซส ฮอดจสัน เบอร์เน็ตต, ในสวนลับ, หน้า ๔๕.

^{๖๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๓.

^{๖๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๑.

บทสนทนาในเนื้อเรื่องมีลักษณะร่วมคล้ายกันเช่นนี้ มีลักษณะที่ไม่มีการโต้ตอบระหว่างคู่สนทนายาวๆ แต่ดูจะเป็นการสร้างวิธีปรับทัศน (panoramic method) คือ มุมมองแบบหนึ่งในการบรรยายเรื่องในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี ในการบรรยายเรื่องโดยใช้วิธีปรับทัศน นักเขียนจะเสนอเนื้อเรื่องขึ้นเป็นการบรรยายเรื่องมากกว่าจะปล่อยให้เรื่องดำเนินไป^{๖๖} ตามรูปแบบผู้ประพันธ์เสียมากกว่า

๒.๓ แนวคิดจากวรรณกรรมเยาวชนเรื่องในสวนลับ

แนวคิดจากวรรณกรรมฯ^{๖๗} เป็นการถอดเอาเนื้อหาของวรรณกรรมฯ ว่ามีคุณค่าต่อการศึกษายังไรโดยละเอียด ในบางส่วนอาจจะคล้ายคลึงกับความสำคัญ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉากในส่วนที่กล่าวมา แต่ก็ต่างกันตรงที่ในส่วนนี้จะป็นเนื้อหาที่ให้รายละเอียดลึกลงไปถึงแนวคิดที่มีอยู่ในวรรณกรรมฯ^{๖๘} รวมถึงสิ่งที่เป็นประเด็นในการจะนำไปศึกษาเข้ากับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อไป จึงต้องทำความเข้าใจคำสองส่วนนี้ก่อนคือ การวิจารณ์วรรณคดี และการตีความ

การวิจารณ์วรรณคดี^{๖๙} คือ การพินิจพิเคราะห์งานเขียนเพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการสร้างสรรค์อย่างมีศิลปะ ทั้งรูปแบบเนื้อหา แนวคิด และกลการประพันธ์ แล้วพิจารณาความหมายของงานเขียนนั้นทั้งที่นำเสนอโดยตรง ที่แฝงนัยไว้ให้ตีความ และศึกษาบริบทของตัวงานและปัจจัยอื่นๆ ที่ช่วยให้เข้าใจความหมายยิ่งขึ้น รวมทั้งประเมินคุณค่าของงานเขียนทั้งคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ คุณค่าเชิงสังคม คุณค่าเชิงอารมณ์ ฯลฯ

การตีความ^{๗๐} (interpretation) คือ ความพยายามที่จะเข้าใจความหมายที่สื่อออกมาทางภาษาของงานวรรณกรรม และเข้าใจความสำคัญของงาน โดยอาศัยความรู้สึกลึกซึ้งซึ่งกินใจที่เกิดขึ้นเองในใจด้านหนึ่ง และโดยอาศัยการวิเคราะห์รูปแบบ องค์ประกอบต่างๆ ของงาน ตลอดจนประสิทธิผลที่เกิดจากการอ่านงานชิ้นนั้นๆ

ในวรรณกรรมฯ^{๗๑} เพื่อให้เข้าถึงความลึกซึ้งของงานวรรณกรรมของผู้ประพันธ์ จึงต้องกล่าวถึงความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับคริสต์ธรรม และแนวคิดในวรรณกรรมฯ ดังนี้

^{๖๖} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย, หน้า ๓๑๑.

^{๖๗} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย, หน้า ๗๖.

^{๖๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๘.

๒.๓.๑ คริสตธรรมกับวรรณกรรม

แนวคิดของคริสตธรรมหากไปศึกษาในพระคัมภีร์จะพบว่ามีส่วนของทั้งพันธสัญญาเก่า และส่วนของพันธสัญญาใหม่ ในส่วนหลังพระเยซูทรงปรับปรุง^{๖๕} บัญญัติในพระคัมภีร์เก่า เพื่อให้มีความเป็นสากล ไม่ใช่เฉพาะชนชาติยิวโดยเฉพาะ เช่น เรื่องความรักของพระเจ้ากับมนุษย์ ได้ขยายให้กว้างขวางถึงขั้นเป็นความรักบริสุทธิ์ทุกทางแก่ทุกคน เป็นความรักชั้นอุดมคติ ไม่ต้องการสิ่งตอบแทน ศาสนาคริสต์ถือว่าคนเราควรปฏิบัติตนให้ถูกพระทัยของพระเจ้า ด้วยการปฏิบัติตามหลักธรรมจริยธรรม โดยถือว่า

ประการแรก มนุษย์มีบาปติดตัวแต่กำเนิดจากชายหญิงคู่แรก

ประการที่สอง บาปมีพิธีกรรมที่จะล้างได้ด้วยพระกรุณาของพระเจ้าซึ่งมีต่อมวลมนุษย์

ประการที่สาม ชีวิตมีหนทางเดียว ดวงวิญญาณที่มีบาปจะต้องพินาศไป ดวงวิญญาณที่ปราศจากบาปจะกลับไปสู่สวรรค์อยู่กับพระเจ้าจนนิรันดร์

ประการที่สี่ ผู้ปฏิบัติตามบัญญัติจะบรรลุถึงความสุขสุดยอด โดยได้ไปอยู่ในอาณาจักรของพระเจ้า

ประการสุดท้าย มนุษย์มีหน้าที่ปฏิบัติต่อพระเจ้าในฐานะเป็นบุตรของพระองค์ และสร้างเสริมให้ตนเป็นมนุษย์ในอุดมคติตามบัญญัติของพระเจ้า^{๖๖}

๑) ความเชื่อในพระเจ้า

เนื่องจากในวรรณกรรมนี้ ได้วางแนวคิดเรื่องของดินแดนของพระเจ้า (สวนลับ) และการชำระบาปไว้ ตัวละครหลักในตอนต้นก็มีความสัมพันธ์กับบริบทที่มีการแสดงออกถึงการพ้นจากบาป และเปลี่ยนสถานภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังเห็นได้จากสัญลักษณ์ที่ผู้ประพันธ์ใส่ไว้ในการที่มารี ได้ทานขนมปังและน้ำองุ่นบนโต๊ะอาหารและกลับไป ต่อจากนั้นเหตุการณ์รอบๆตัวเธอก็เกิดขึ้นโดยที่เธอไม่ได้รู้สึกมีทุกข์ร้อนแต่เหตุการณ์นั้นด้วยเลย และยังมีสัญลักษณ์ของงูอันหมายถึง ที่ผ่านเธอไป แต่ก็ไม่ได้ทำร้ายอีกด้วย ชาวคริสต์เชื่อกันว่าพระเจ้าทรงคอยดูแล

^{๖๕} ในพระคัมภีร์สวนพันธสัญญาเก่าจะเป็นลักษณะแนวนันท์ที่ประวัติศาสตร์ ตั้งแต่กำเนิดโลก จนถึงที่มาของชาวยิว ในช่วงหลังที่เป็นพันธสัญญาใหม่จึงเป็นเรื่องราวที่มีความเกี่ยวข้องกับพระเยซู, พระคริสตธรรมคัมภีร์.

^{๖๖} ทินพันธุ์ นาคะตะ, คุณธรรมจริยธรรมกับศีลธรรมตามมุมมองของนักปรัชญา, (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ), หน้า ๔๗-๔๘.

มนุษย์และทรงอยู่ในทุกหนทุกแห่ง ทรงรักและเมตตาต่อเรา แต่ในชั่ววอร์ณกรรมนั้น ไม่ได้มีการพูดถึงพระเจ้าโดยตรง การหาคุณลักษณะของพระเจ้า และการมี อยู่เสมือนถูกแทนด้วยคุณลักษณะคุณธรรมของพระเจ้า จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะหาความหมายของคำว่าพระเจ้า ในพระคัมภีร์เมื่อเอ่ยถึงพระเจ้านั้นอาจจะแทนได้ด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๖ ประการ^{๓๐}

(๑) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์เอโลฮิม (Jehovah Elohim) พระเจ้าเป็นผู้สร้างทุกสิ่งทุกอย่าง และมีชีวิตอยู่อย่างนิรันดร์กาล^{๓๑}

(๒) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า อาโดนาย เยโฮวาห์ (Adonai Jehovah) พระเจ้าผู้ครอบครอง เป็นพระเจ้าสูงสุด^{๓๒}

(๓) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ยิเรห์ (Jehovah Jireh) พระเจ้าเป็นผู้เตรียมจัดหาทุกสิ่งทุกอย่างให้กับเรา^{๓๓}

(๔) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ นิสสิ (Jehovah Nissi) พระเจ้าผู้ทรงเป็นธงของเรา^{๓๔}

(๕) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ โรฟีก้า (Jehovah Ropheka) พระเจ้าเป็นแพทย์ผู้ประเสริฐของเรา^{๓๕}

(๖) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ ชาโลม (Jehovah Shalom) พระเจ้าคือสันติสุขของเรา^{๓๖}

(๗) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ ซิเคนู (Jehovah Tsidkeenu) พระเจ้าทรงเป็นความชอบธรรมของเรา^{๓๗}

(๘) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ เม็คกะดิชเคม (Jehovah Mekaddishkem) พระเจ้าผู้ทรงชำระให้บริสุทธิ์ ผู้ทรงเป็นเครื่องบูชาได้บาปแทนเรา^{๓๘}

^{๓๐} พิชัย เออาพร[ออนไลน์] ที่มา: http://siamchristian.blogspot.com/2009/09/blog-post_4927.html [๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗].

^{๓๑} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ปฐมกาล ๒: ๔-๒๕.

^{๓๒} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ปฐมกาล ๑๕: ๒, ๘.

^{๓๓} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ปฐมกาล ๒๒: ๘-๑๔, ฟิลิปปี ๔: ๑๕.

^{๓๔} พระคริสตธรรมคัมภีร์, อพยพ ๑๗: ๑๕.

^{๓๕} พระคริสตธรรมคัมภีร์, อพยพ ๑๕: ๒๖, สดุดี ๑๐๓: ๒-๕, มัทธิว ๘: ๑๗, อิสยาห์ ๕๓: ๔๕, ๑ เปโตร ๒: ๒๔, มาระโก ๑๖: ๑๘.

^{๓๖} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ผู้วินิจฉัย ๖: ๒๔, ยอห์น ๑๔: ๒๗.

^{๓๗} พระคริสตธรรมคัมภีร์, เยเรมีย์ ๒๓: ๖, ๓๓: ๑๔-๑๖, ๒ โครินธ์ ๕: ๒๑, โรม ๖: ๑๘.

(๙) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ ซาโบท (Jehovah Saboath) พระเจ้าจอมโยธาเป็นพระเจ้าของเรา^{๘๙}

(๑๐) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ ชามาห์ (Jehovah Shammah) พระเจ้าทรงสถิตอยู่กับเราในปัจจุบัน^{๙๐}

(๑๑) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ เอลยอน (Jehovah Elyon) พระเจ้าผู้สูงสุด^{๙๑}

(๑๒) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ โรฮี (Jehovah Rohi) พระเจ้าทรงเป็นผู้เลี้ยงของเรา^{๙๒}

(๑๓) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ โฮซีนุ (Jehovah Hoseenu) พระเจ้าผู้ทรงสร้างเรา^{๙๓}

(๑๔) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ เอลโฮซีนุ (Jehovah Eloheenu) พระเจ้าผู้ทรงเป็นพระเจ้าของเรา^{๙๔}

(๑๕) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์เอโลเฮกา (Jehovah Eloheka) พระเจ้าผู้ทรงเป็นพระเจ้าของทุกคน^{๙๕}

(๑๖) ในพระคริสตธรรมคัมภีร์กล่าวถึงนามของพระเจ้าว่า เยโฮวาห์ เอลโฮเซ (Jehovah Elohay) พระเจ้าผู้ทรงเป็นพระเจ้าของฉัน^{๙๖}

๒.๓.๒ คริสตธรรมกับการเปลี่ยนแปลงตัวเอง^{๙๗}

ในวรรณกรรมนั้นเชื่อมโยงกับหัวใจพื้นฐานของคริสตธรรม อันเป็นสิ่งที่ควรตระหนัก อยู่ตลอดเวลาในหัวใจของคริสตชน หากพิจารณาบริบทแวดล้อมของตัวละครใน

^{๘๙} พระคริสตธรรมคัมภีร์, อพยพ ๓๑: ๑๓, เลวีนิติ ๒๐: ๘, ๒๑: ๘, ๒๒: ๕, ๑๖, ๓.

^{๙๐} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ๑ซามูเอล ๑: ๓.

^{๙๑} พระคริสตธรรมคัมภีร์, เอเสไยห์ ๔๘: ๓๕, มัทธิว ๑: ๒๓, สดุดี ๔๖: ๑.

^{๙๒} พระคริสตธรรมคัมภีร์, สดุดี ๗: ๑๗, ๔๒: ๒, ๕๗: ๗.

^{๙๓} พระคริสตธรรมคัมภีร์, สดุดี ๒๓: ๑, ๑เปโตร ๕: ๔, ๒: ๒๕, ยอห์น ๑๐: ๑๑-๑๘.

^{๙๔} พระคริสตธรรมคัมภีร์, สดุดี ๕๕: ๖.

^{๙๕} พระคริสตธรรมคัมภีร์, สดุดี ๕๕: ๕, ๘, ๙.

^{๙๖} พระคริสตธรรมคัมภีร์, อพยพ ๒๐: ๒, ๕, ๗.

^{๙๗} พระคริสตธรรมคัมภีร์, เศคาริยาห์ ๑๔: ๕.

^{๙๘} สรุปจาก คำบรรยายของคริสตจักรบับตันไลฟ์, ๑ มกราคม ๒๕๕๕.

วรรณกรรมแล้ว จะทำให้เราพบความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงตามหลักของคริสตธรรม และความเข้ากันกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และรูปแบบการใช้คำที่อาจจะเหมือนกัน แต่กลับสื่อถึงความหมายที่ต่างไป

๑) ความเชื่อ

ความเข้าใจพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงตนเองประการแรก คือ ต้องมีความเชื่อ ซึ่งความเชื่อนี้ หมายถึง ความหวังที่จะสัมฤทธิ์ผล

“ความเชื่อได้แสดงออกโดยบุคคลแห่งความเชื่อบัดนี้ความเชื่อคือความแน่ใจในสิ่งที่เราหวังไว้ เป็นหลักฐานมั่นใจว่า สิ่งที่ยังไม่ได้เห็นนั้นมิจริง”^{๘๘}

ในวรรณกรรมฯ สะท้อนความเชื่อของตัวละครออกมาทั้งในด้านบวก คือเป็นผลที่ดีกับตัวละคร และในทางลบมากมาย ในส่วนที่แสดงให้เห็นชัดที่สุดคือในบทที่ ๒๐ ที่ตัวละครคอลลินเชื่อว่าเขาต้องมีชีวิตอยู่อีกนานเท่านั้น และหลังจากนั้น ซึ่งตัวละครนี้ที่ถูกปลุกฝังให้เชื่อว่าเป็นโรคที่ไม่มีทางรักษาหาย จะตายในไม่ช้า แต่กลับมีชีวิตที่สมบูรณ์ขึ้นมาได้อีกครั้ง สามารถถูกออกจากห้อง ใช้ชีวิตได้อย่างเด็กแข็งแรงทั่วไป

ในความเชื่อนี้ อาจจะเทียบได้กับความเข้าใจทางพระพุทธศาสนาหลายประการ ประกอบกัน โดยหลักๆคือความเข้าใจในเรื่องของกรรม คือความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล

๒) การเปลี่ยนตนเป็นคนใหม่

“จะนั่นถ้าใครอยู่ในพระคริสต์ เขาก็เป็นคนที่ถูกสร้างใหม่แล้ว สิ่งสารพัดที่เก่าๆ ก็ล่วงไป นี่แน่ะกลายเป็นสิ่งใหม่ทั้งสิ้น”^{๘๙}

การเปลี่ยนแปลงนี้ แบ่งได้เป็นสองส่วนคือ การเปลี่ยนแปลงภายนอก เรียกว่าการเปลี่ยนแปลงเนื้อหนัง และการเปลี่ยนแปลงฝ่ายพระวิญญาณ ซึ่งการอยู่ในพระคริสต์นี้ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงเป็นคนใหม่ฝ่ายพระวิญญาณ รูปลักษณะภายนอกของเรา อ้วน ผอม หรือเป็นเช่นไร ก็เป็นเช่นนั้น แต่จิตวิญญาณภายในของเราที่เปลี่ยนไป สัมพันธ์กับพระประสงค์ของพระเจ้าเป็นวิญญาณที่ถูกสร้างใหม่ จิตใจที่อยู่ส่วนลึกได้เปลี่ยนแปลงไป ในอุปสรรคของการเปลี่ยนแปลง

^{๘๘} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ฮีบรู ๑๑: ๑.

^{๘๙} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ๒ โครินธ์ ๕:๑๗.

นั่น คือความเข้าใจผิดๆ เรื่องของการมองว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงเนื้อหนัง เราก็จะพบว่าแท้แล้วเราไม่ได้มีกำลังพอ และหากมองว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงจิตใจ เราก็จะพบความอ่อนแอในจิตใจของเรา ในที่นี้จึงใช้คำต่างออกไป อันหมายถึงจิตใจที่อยู่ส่วนลึก เรียกว่าเป็น ฝ่ายวิญญาณ และเปรียบเทียบกับ การปลูกเมล็ดพันธุ์พืช ซึ่งเมื่อเพาะลงดิน ขอบให้ผลออกหลังไหลออกมาภายนอกเป็นต้นไม้ การเปลี่ยนแปลงก็เช่นกัน การเปลี่ยนแปลงในคุณสมบัติแต่ละประการ คือการรับเมล็ดพันธุ์ พระวิญญะของพระเจ้าในเรื่องนั้นๆ ไว้ภายในจิตใจ ให้มีพระวิญญะฝังอยู่และงอกงามขึ้นมาปรากฏเป็นลักษณะ ท่าทีของการกระทำ

การกลับใจเสียใหม่นี้ เป็นเมตตาของพระเจ้า ที่ให้โอกาสผู้ที่เชื่อได้เป็นผู้รอดตลอดเวลา และพระเจ้าได้ย้ำถึงการกลับใจ และการให้โอกาส เพื่อที่จะรอดพ้นจากการพิพากษาสุดท้าย เช่น

“แต่เรารู้แน่ว่าการที่พระเจ้าทรงพิพากษาลงโทษคนที่ประพฤดิเช่นนั้นก็เป็นตามความจริง”^{๕๑}

“คำสอนให้ละประณมโอวาทของพระคริสต์และก้าวไปถึงความบริบูรณ์เหตุฉะนั้นให้เราละประณมโอวาทของพระคริสต์ไว้ และให้เราก้าวหน้าไปถึงความบริบูรณ์ อย่าเอาสิ่งเหล่านี้มาวางเป็นรากอิกเลย คือการกลับใจเสียใหม่จากการกระทำที่ตายแล้ว และความเชื่อในพระเจ้า และคำสอนว่าด้วยพิธีบัพติศมา และการวางมือ และการเป็นขึ้นมาจากตาย และการพิพากษาลงโทษเป็นนิตยนั้น

ถ้าพระเจ้าจะทรงโปรดอนุญาต เราก็จะกระทำอย่างนี้ได้”^{๕๒}

การเชื่อในพระคริสต์ไม่ได้หมายถึงจะรอดพ้นจากการถูกพิพากษา แต่ต้องกลับใจเสียใหม่ ซึ่งพระเจ้าก็ได้ให้โอกาสในการกลับใจตลอดเวลา แม้เป็นคนที่กระทำในสิ่งที่ไม่ดีอย่างที่สุดมาก่อน

การกลับใจจากความประพฤดิที่นำไปสู่ความตาย ในคริสตธรรมเชื่อมโยงพระวิญญะไว้หลายอย่างด้วยกัน ในที่นี้เน้นการอธิบายถึงเพียงกระบวนการกลับใจเท่านั้น กระบวนการนี้ ผู้กลับใจต้องมีความเสียใจจากใจจริงๆ คือการเข้าใจสาระสำคัญของการกระทำของตัวเอง จึงต้องการเปลี่ยนแปลง มิใช่หมายถึงการเศร้าโศกเสียใจเพียงอย่างรูปลักษณ์ภายนอกแบบทางโลกทั่วไป

^{๕๑} พระคริสตธรรมคัมภีร์, โรม ๒: ๔.

^{๕๒} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ฮีบรู ๖: ๑๓.

ในพระคัมภีร์ที่กล่าวถึงวิวรณ์ ซึ่งเป็นข้อความที่พระเยซูกล่าวต่อคริสตจักร เดือนเรื่องการกลับใจ สะท้อนให้เห็นว่า การเป็นคริสตชน ก็มีได้หมายความว่า เป็นการพ้นจากการถูกพิพากษา และสิ่งที่ดีคือสิ่งดีได้รับการชื่นชม แต่สิ่งไม่ดีนั้น ก็ย่อมต้องหมั่นที่จะแก้ไข ไม่ใช่ว่าการถูกเปลี่ยนแปลงเป็นคนใหม่เมื่ออยู่ในพระคริสต์แล้ว จะกลายเป็นคนที่คิดจะทำอะไรก็ได้ไม่มีความผิด

“เหตุฉะนั้น จงระลึกถึงสภาพเดิมที่เจ้าได้หล่นจากมาแล้วนั้น จงกลับใจเสียใหม่ และประพฤติตามอย่างเดิม มิฉะนั้นเราจะรีบมาหาเจ้า และจะยกคันประทีปของเจ้าออกจากที่ เว้นไว้แต่ เจ้าจะกลับใจใหม่”^{๕๓}

“จงกลับใจเสียใหม่ มิฉะนั้นเราจะรีบมาหาเจ้า และจะสู้กับเขาเหล่านั้นด้วยดาบแห่งปากของเรา”^{๕๔}

จากข้อความข้างต้น จะสังเกตได้ถึงคำที่เป็นเงื่อนไข แม้มีได้กล่าวเป็นคำสั่งว่าจงกลับใจ แต่ก็แสดงเงื่อนไขไว้ “มิฉะนั้น....” จะทราบได้ว่า หากไม่ทำตามนั้น ย่อมมีผลกระทบต่อชีวิต

“แต่เรามีข้อที่จะต้องว่าเจ้าบ้างเล็กน้อย คือพวกเจ้ายอมให้ผู้หญิงชื่อเยเซเบล ที่ยกตัวขึ้นเป็นผู้พยากรณ์หญิง หญิงนั้นสอนและล่อลวงพวกผู้รับใช้ของเรา ให้ล่วงประเวณีและให้กินของที่บูชาแก่รูปเคารพแล้ว”^{๕๕}

คำว่า “เยเซเบล” ในที่นี้ เป็นตัวอย่างที่ยกขึ้นแทนผู้ที่อ้างตัวเป็นผู้เผยพระวจนะ แต่บุคคลผู้นั้นไม่ได้เป็นผู้เผยพระวจนะอย่างแท้จริง การกระทำผิด คือการใช้ความจริงผสมความเท็จ ล่อลวงคน ให้กระทำการบางอย่างตาม เช่น การกราบไหว้รูปเคารพเป็นต้น หากพิจารณาดีๆ แล้ว ความอ่อนใจ ไปตามความเห็นที่ว่า น่าจะทำได้ เพราะความที่ไม่คิดว่าเป็นสาระสำคัญ แต่นั่นก็สะท้อนการกระทำ ที่อ่อนแอ ที่เราอาจจะแฝงไปด้วยความกลัวในใจ ที่หากไม่กระทำตาม บางอย่างก็กลัวตามสังคม ซึ่งนั่นไม่ใช่หัวใจที่บริสุทธิ์ที่แท้จริง คำสอนที่แท้จริงเสมือนของดีที่บรรจุอยู่ในภาชนะ หากแม้ภาชนะเป็นสิ่งล้ำค่า แต่ข้างในกลับบรรจุด้วยของชนิดเลวแล้ว ย่อมเทียบกันไม่ได้

ความสำคัญการยกกรณีของเยเซเบลขึ้นมา ก็คือความเชื่อเรื่องการสะสมพระวจนะพระเจ้าไว้ในตัว ความเชื่อที่ว่า หากมีการปล่อยที่ว่างไว้ให้กับความคิด มารจะเข้ามาทำงานแทนที่

^{๕๓} พระคริสตธรรมคัมภีร์, วิวรณ์ ๒: ๕.

^{๕๔} พระคริสตธรรมคัมภีร์, วิวรณ์ ๒: ๖.

^{๕๕} พระคริสตธรรมคัมภีร์, วิวรณ์ ๒: ๒๐.

และเสมือนได้กับการสะสมสังขารชั้นทางพระพุทธศาสนา ที่เต็มไปด้วยประสบการณ์ที่ไม่ดี จึงได้นำประสบการณ์เหล่านั้นการเป็นแนวทางการนึกคิด ใช้ชีวิตประจำวัน หากชีวิตเต็มไปด้วยพระวัจนะ คือความดีงาม มารย้อมทำอะไรไม่ได้ และอีกประการคือ การใช้โอกาสการกลับใจของเยซาเบลและคนผิวดำอื่น

“เราได้ให้โอกาสหญิงนั้นกลับใจจากการล่วงประเวณีของนาง แต่นางก็ไม่ได้กลับใจเลย ดูเถิด เราจะทิ้งหญิงนั้นไว้บนเตียง และคนที่ล่วงประเวณีกับนาง เราก็จะทิ้งไว้ให้ผจญกับความระทมทุกข์ เว้นไว้แต่ว่าคนเหล่านั้นจะกลับใจจากการกระทำของตน”^{๕๖}

พระเจ้าได้หมั่นย้ำถึงการให้ระมัดระวังการกระทำและผลการกระทำด้วยการกลับใจ และย้ำถึงการเข้ามาทำให้ชีวิตประสบเหตุไป เทียบได้กับกฎการกระทำและผลในธรรมชาติ

“เหตุฉะนั้น เจ้าจงระลึกว่าเจ้าได้รับและได้ยินอะไร จงยึดไว้ให้มั่นและกลับใจเสียใหม่ ฉะนั้นถ้าเจ้าไม่เฝ้าระวัง เราจะมาหาเจ้าเหมือนอย่างขโมย และเจ้าจะไม่รู้ว่าเราจะมาหาเจ้าเมื่อไร”^{๕๗}

“เรารักผู้ใด เราก็ตักเตือนและตีสอนผู้นั้น เหตุฉะนั้นจึงมีความกระตือรือร้น และกลับใจเสียใหม่”^{๕๘}

การตีสอน ทรงตีสอนด้วยพระวัจนะ

การกลับใจเป็นพื้นฐานสำคัญของการเปลี่ยนแปลงตนเอง หากจะเปลี่ยนแปลงตนเอง แต่ปาก พูดว่าจะเปลี่ยนโดยใจไม่ได้รู้สึกนึกคิดว่าจะเปลี่ยนไปด้วย ย่อมไม่มีผล

โดยคุณสมบัติของการกลับใจมีดังนี้

(๑) ความเสียใจ

“แต่บัดนี้ข้าพเจ้ามีความชื่นชมยินดี มิใช่เพราะท่านเสียใจ แต่เพราะความเสียใจนั้นทำให้ท่านกลับใจใหม่ เพราะว่าท่านได้รับความเสียใจอย่างที่ชอบพระทัยพระเจ้า ท่านจึงไม่ได้ผลร้ายจากเราเลย เพราะว่าความเสียใจอย่างที่ชอบพระทัยพระเจ้าย่อมกระทำให้กลับใจใหม่ ซึ่งนำไปถึง ความรอดและไม่เป็นที่น่าเสียใจแต่ความเสียใจอย่างโลกนั้นย่อมนำไปถึงความตาย

^{๕๖} พระคริสตธรรมคัมภีร์, วิวรรณ์ ๒: ๒๑-๒๒.

^{๕๗} พระคริสตธรรมคัมภีร์, วิวรรณ์ ๓: ๓.

^{๕๘} พระคริสตธรรมคัมภีร์, วิวรรณ์ ๓:๑๕.

จงพิจารณาว่าความเสียใจอย่างที่ชอบพระทัยพระเจ้ากระทำให้เกิดความกระตือรือร้นมากทีเดียว ทำให้เกิดความขวนขวายที่จะแก้ตัวใหม่ และการโกรธแทน ความกลัว ความปรารถนาอย่างยิ่ง ความกระตือรือร้น การแก้แค้น ในทุกสิ่งเหล่านั้นท่านได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าท่านก็หมดจด ในการนี้แล้ว”^{๕๕}

ผู้กลับใจต้องมีความเสียใจในการกระทำของตนเอง เห็นโทษของการกระทำ การตระหนักในการกระทำของตนเองเป็นจุดเริ่มต้นทำให้เปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง เราเห็นคุณโทษสาระสำคัญในการกระทำ

(๒) การสารภาพบาป

“บาป” ในที่นี้ ไม่ได้หมายถึง การทำชั่วในทางโลก แต่การพลาดจากเป้าหมาย เราอาจจะ พลาดจากเป้าหมายใดก็ได้ เป้าหมายในที่นี้คือการกระทำในทางที่จัดเกลาจิตใจภายใน

“พระสัญญาเกี่ยวกับการสารภาพบาปถ้าเราสารภาพบาปของเรา พระองค์ทรงสัตย์ซื่อ และเที่ยงธรรม ก็จะทรงโปรดกบาปของเรา และจะทรงชำระเราให้พ้นจากการอธรรมทั้งสิ้น”^{๕๖}

“พี่น้องทั้งหลาย ข้าพเจ้าไม่ถือว่าข้าพเจ้าฉวยไว้ได้แล้ว แต่ข้าพเจ้าทำอย่างหนึ่ง คือลืมนึกถึงที่ผ่านพ้นมา แล้วโน้มตัวไปยังสิ่งที่อยู่เบื้องหน้า”^{๕๗}

เราทุกคนต้องการเพื่อนที่จะไว้วางใจที่เราจะบอกความลับ พระองค์ต้องการให้ถ่ายทอดทุกสิ่งที่พลาด สันติสุขของพระเจ้าจะครอบครองจนไม่ยากเล่าให้ใครฟังอีกเลย เราเคยเจอคนที่เล่า โน่นนี้ให้คนฟังซ้ำๆ เพราะเขาไม่ได้เข้าไปรับความช่วยเหลือ การเก็บทุกสิ่งทุกอย่างไว้กับตัว ย่อมไม่ทำให้ใจหนักอึ้ง เป็นภาระ ไม่มีทางที่จะเปลี่ยนแปลงได้เลย ส่วนสำคัญคือ การที่หมายความว่า “เรา” เองนั้น ก็ยังไม่ยอมรับความสัมพันธ์ของการกระทำและผลที่เกิดขึ้น ยังไม่สามารถตระหนักได้มองเห็น ย่อมไม่มีทางจะเปลี่ยนแปลงตนเองได้

(๓) การเปลี่ยนแปลงความคิด

“อย่าทำตามอย่างชาวโลกนี้ แต่จงรับการเปลี่ยนแปลงจิตใจเสียใหม่ เพื่อท่านจะได้ทราบพระประสงค์ของพระเจ้าว่าอะไรดี อะไรเป็นที่ชอบพระทัย และอะไรดียอดเยี่ยม”^{๕๘}

^{๕๕} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ๒ โครินธ์: ๕-๑๑.

^{๕๖} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ๑ยอห์น ๑: ๙.

^{๕๗} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ฟิลิปปี ๓: ๙.

^{๕๘} พระคริสตธรรมคัมภีร์, โรม ๑๒: ๒.

“เพราะเขาเป็นเหมือนคนที่คอยนับอยู่ข้างใน เขาพูดกับเจ้าว่า “จงกินและดื่มเถิด” แต่ใจของเขามีได้อยู่กับเจ้า”^{๑๐๓}

“จะมีสันติสุขจากพระเจ้าได้อย่างไรพี่น้องทั้งหลาย ในที่สุดนี้ สิ่งใดที่จริง สิ่งใดที่น่านับถือ สิ่งใดที่ยุติธรรม สิ่งใดที่บริสุทธิ์ สิ่งใดที่น่ารัก สิ่งใดที่น่าฟัง คือถ้ามีสิ่งใดที่ล้ำเลิศ สิ่งใดที่ควรแก่การสรรเสริญ ก็ขอจงใคร่ครวญดูสิ่งเหล่านี้

จงกระทำทุกสิ่งที่ท่านได้เรียนรู้ และได้รับไว้ ได้ยินและได้เห็นในข้าพเจ้าแล้ว และพระเจ้าแห่งสันติสุขจะทรงสถิตกับท่าน”^{๑๐๔}

การใช้ชีวิตแบบทางโลกนั้น ไม่ได้ช่วยให้เราพ้นจากความทุกข์ การเปลี่ยนแปลงตนเอง ต้องอาศัยการเปลี่ยนความคิด เนื่องจากหากเราคิดเช่นไร เราย่อมเป็นคนเช่นนั้นด้วย นี่ก็คือลักษณะ การคอยนับอยู่ข้างใน คือความคิดที่อยู่ภายใน ถ้าคิดว่าดีก็จะดี ถ้าคิดว่าไม่ดีก็จะไม่ดี ความคิดและผล ส่งถึงกัน เสมือนสังขารขั้นในขั้น ๕ ของทางพระพุทธศาสนา ที่เป็นเหมือนตัวขยงหลักที่จะให้ส่ง ผลไปถึงความคิดและการกระทำของเรา

(๔) การบังคับวาจา

การบังคับวาจาไว้ได้เท่ากับการรักษาชีวิตไว้ได้ การเปลี่ยนแปลงความคิดนั้นเป็นเรื่องยาก และสะท้อนออกมาทางวาจา การห้ามการพูดโดยไม่ยั้งคิด จึงช่วยในการเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างยิ่ง

“ดูเถิด เราเอาเหล็กบังเหียนใส่ปากม้าเพื่อให้มันเชื่อฟังเรา เราก็บังคับมันให้ไปไหนๆได้ทั้งตัว”^{๑๐๕}

“เช่นนั้นแหละลิ้นก็เป็นอวัยวะเล็กๆด้วย และพูดโอ้อวดอ้างการใหญ่ จงดูเถิด ไฟนิดเดียวอาจเผาไหม้มากเท่าใด”^{๑๐๖}

“คำสรรเสริญและคำแข่งคำก็ออกมาจากปากอันเดียวกัน พี่น้องทั้งหลายของข้าพเจ้าไม่ควรให้เป็นเช่นนั้นเลย”^{๑๐๗}

^{๑๐๓} พระคริสตธรรมคัมภีร์, สุภาษิต ๒๓: ๗.

^{๑๐๔} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ฟิลิปปี ๔: ๘-๙.

^{๑๐๕} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ยากอบ ๓: ๓.

^{๑๐๖} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ยากอบ ๓: ๕.

^{๑๐๗} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ยากอบ ๓: ๑๐.

(๕) การบังคับกาย

การบังคับวาจาบางครั้ง ก็ง่ายแก่การที่จะพลาด การบังคับเรื่องใหญ่ๆ ให้ได้ก่อน จึงเป็นสิ่งที่ยากกว่า ดังนั้น การบังคับตัวเองไม่ให้ทำผิดเป็นสิ่งที่สามารถควบคุมได้ง่ายที่สุด และจากนั้นจึงนำไปสู่ความละเอียดคือการบังคับวาจาและความคิดต่อไป โดยทั้งสามองค์ประกอบนี้สัมพันธ์กัน

“ร่างกายของคริสเตียนเป็นเครื่องบูชาที่มีชีวิตพี่น้องทั้งหลาย ด้วยเหตุนี้โดยเห็นแก่ความเมตตากรุณาของพระเจ้า ข้าพเจ้าจึงวิงวอนท่านทั้งหลายให้ถวายตัวของท่านแด่พระองค์ เพื่อเป็นเครื่องบูชาที่มีชีวิตอันบริสุทธิ และเป็นที่พอพระทัยพระเจ้า ซึ่งเป็นการปรนนิบัติอันสมควรของท่านทั้งหลาย”^{๑๐๔}

เป็นไปได้ไหมว่าเราจะใช้ชีวิตฝ่ายร่างกายอย่างบริสุทธิ ไม่ทำบาปเลย และความบริสุทธิ นั้นเป็นเครื่องบูชา การใช้ชีวิตไม่ใช่การล่องลอยไม่มีความสุข และแข่งกับชีวิตตัวเอง เราสามารถอยู่ ในที่ๆ ดีได้ทีนอนดึๆ แต่เป็นหัวใจที่เราไปติดกับสิ่งของที่พระเจ้าหวง และเมื่อหัวใจอยู่อย่างถูกที่

“แต่ข้าพเจ้าจะรับความปรารถนาฝ่ายเนื้อหนังให้อยู่ได้บังคับ เพราะเกรงว่าโดยทางหนึ่งทางใดเมื่อข้าพเจ้าได้ประกาศแก่คนอื่นแล้ว ตัวข้าพเจ้าเองจะเป็นคนที่ใช้การไม่ได้”^{๑๐๕}

อย่างไรก็ดี เป็นการบังคับร่างกายให้เป็นทาส เป็นเรือนดินที่ตัวคนที่แท้จริงอาศัยอยู่ วิญญาณต้องนำไม่ใช่เนื้อหนัง

เมื่อพิจารณาถึงหลักการเปลี่ยนตัวเองในทางคริสตธรรมแล้ว โดยเฉพาะหลักการกลับใจ จะพบว่าหลักสำคัญที่สุดอยู่ที่ความคิด ซึ่งทางหลักพระพุทธรศาสนาที่เช่นกัน วิธีการคิด ส่งผลให้เกิดการปรุงแต่ง และส่งผลไปถึงการกระทำ ในตัวเรื่องวรรณกรรมนำเสนอวิธีคิดรูปแบบต่างๆ จากการที่มีฐานของความคิดที่อ่อนแอ และอีกทั้งต้องอยู่ในบริบทที่ไม่ดี ซึ่งบริบทนี้เป็นเรื่องที่ส่งผลต่อกระบวนการในจิตใจ ทำให้สามารถตั้งข้อสังเกตได้ชัดว่า การมีฐานะหรือนั่น ไม่ได้สัมพันธ์กับความเป็นอยู่การมีชีวิตที่ดีเลย

^{๑๐๔} พระคริสตธรรมคัมภีร์, โรม ๑๒: ๑.

^{๑๐๕} พระคริสตธรรมคัมภีร์, ๑ โครินธ์ ๙: ๒๗.

๒.๓.๓ แนวคิดจากวรรณกรรมเยาวชนเรื่องในสวนลับ

ก่อนจะศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจากวรรณกรรมฯ ในบทต่อไปนั้น ก่อนอื่นต้องกล่าวถึงแนวคิดที่พบได้ในวรรณกรรมฯ นี้ ดังนี้

๑) แนวคิดที่ได้จากรูปแบบของวรรณกรรมฯ

(๑) การใช้สัญลักษณ์ การใช้สัญลักษณ์แทรกในเนื้อหาของวรรณกรรม จะสัมพันธ์กับการสร้างกรอบความคิดร่วมระหว่างคนในหมู่คณะเพื่อให้เกิดความเข้าใจบางอย่างร่วมกันได้ โดยสัญลักษณ์จะเป็นตัวแทนของประสบการณ์บางอย่าง และทดแทนความต่างของบริบทในสังคมของแต่ละปัจเจกบุคคล

(๒) การบูรณาการศาสตร์ต่างๆ

ในวรรณกรรมนี้เกิดจากการใช้ความสนใจหลากหลายของผู้ประพันธ์สร้างขึ้น โดยเฉพาะการใช้แนวทางคริสตธรรมกลืนเข้าไปกับวรรณกรรม ดังนั้นในการสร้างความเข้าใจทางพระพุทธศาสนาเพื่อการนำไปใช้ก็สามารถสร้างงานออกมาในลักษณะบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เพื่อสร้างบริบทความเข้าใจให้กับผู้อ่านได้

๒) แนวคิดที่ได้จากจากเนื้อหาของวรรณกรรมเยาวชนเรื่องในสวนลับ

(๑) แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงตนเอง แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่เด่นชัดที่สุด ซึ่งจะพบการเปลี่ยนแปลงของตัวละครได้ตลอดทั้งเรื่อง โดยตัวละครหลักสองตัว คือ มารี และคอลลิน โดยผู้ประพันธ์ได้นำเสนอรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงความคิดเดิมของตัวละครที่ยึดติดในมุมที่ไม่สามารถทำให้ตนเองพัฒนาได้ และนั่นเป็นสาเหตุที่ทำให้ตัวละครมีสภาพที่ไม่ดี เมื่อตัวละครได้พบกับสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จนแนวคิดเดิมที่เชื่อ เช่น ตนเองป่วยรักษาไม่หาย ทำให้ต้องนอนเป็นคนป่วยอยู่บนเตียง แต่กลับเชื่อว่าตนเองต้องหายแทน ตัวละครนั้นก็มีความสุขที่ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยกระบวนการเปลี่ยนแปลงตนเองในวรรณกรรมฯ นั้นจะสอดคล้องกับหลักการกลับใจในแนวทางคริสตธรรมที่ได้อธิบายมาแล้ว

(๒) ประสบการณ์ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ของตัวละคร กรอบความคิดจำกัดของตัวละครนั้น เกิดจากประสบการณ์เลวร้าย และบริบทที่ทำให้เขามองไม่เห็นแนวทางอื่นๆ ที่จะทำให้เกิดการวางตัวชีวิตที่ดีขึ้น

ในวรรณกรรมฯ ตัวละครมารี ขณะที่อยู่กับพ่อและแม่ของเธอที่อินเดีย เธอถูกเลี้ยงดูอย่างตามใจ และไม่มีใครที่จะกล้าพูดกับเธอตรงๆ พ่อแม่ของเธอเองก็แทบจะไม่อยากพบหน้า ประสบการณ์ของเธอจึงจำกัดอยู่กับการกระทำเดิมๆ เมื่อเธอต้องย้ายมาอยู่อีกที่หนึ่ง มารีมีการ

เรียนรู้ที่มากขึ้น มีความเห็นของสาวรับใช้ คนสวนที่กล้าพูดคุยกับเธอโดยตรงไปตรงมา แม้ไม่มีใครบังคับ เธอก็เลือกที่จะสำรวจ มองเห็นและเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยของเธอได้ สำหรับคอลลินนั้น เดิมทุกคนให้ความเชื่อกับเขาว่า เป็นผู้ป่วยที่ไม่มีทางรักษาหาย พ่อของเขาเองก็ไม่อยากจะเห็นหน้า ทำให้เขาสะกดตัวเองอยู่กับความเชื่อเช่นนี้ และนอนเป็นผู้ป่วยอยู่บนเตียง จนกระทั่งมีเพื่อนคือมารีบอกเล่าประสบการณ์ที่ต่างไป และชักชวนให้ร่วมสำรวจสวนลับไปด้วยกัน ทำให้คอลลินเริ่มที่จะพยายามเปลี่ยนความคิดเรื่องความเจ็บป่วย และกลับมามีชีวิตชีวา สุขภาพจิตและสุขภาพกายของเขาก็ดีขึ้นเรื่อย ๆ

๓) การเผชิญหน้า ในการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดของตัวละคร จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากตัวละครแต่ละตัวไม่ยอมรับว่าสิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นกับตัว ซึ่งการยอมรับและการเผชิญหน้านี้นี้

๒.๔ สรุป

วรรณกรรมชิ้นนี้ประพันธ์ขึ้นโดยผู้ประพันธ์ชาวตะวันตก คือ ฟรานเซส ฮอดจ์สัน เบอร์เน็ตต์ เป็นวรรณกรรมที่ประพันธ์ขึ้นโดยอาศัยแนวคิดหลายอย่าง ทำให้สามารถอธิบายและวิเคราะห์ได้ตามแนวทางจิตวิทยา พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพภายใน ทั้งนี้เพื่ออธิบายคริสตธรรมที่สร้างเป็นสัญลักษณ์ไว้ในเนื้อเรื่อง ตัวละครหลักได้พบเจอและเกิดความเปลี่ยนแปลงมีชีวิตที่ดีขึ้น ในบทนี้ได้อธิบายถึงความสำคัญของวรรณกรรมฯคุณค่าที่จะนำมาศึกษากับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยอธิบายโครงสร้างของวรรณกรรม อันได้แก่ แก่นของเรื่อง แก่โครงเรื่อง มุมมอง การวางแผน ฉาก ตัวละคร บทสนทนา เพื่อจะได้เห็นภาพของการดำเนินเรื่องของวรรณกรรมเพื่อการศึกษา และแนวคิดที่ได้รับจากวรรณกรรมในส่วนโครงสร้าง และเนื้อหา อันจะนำไปสู่การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในวรรณกรรมฯต่อไป